

Gegants i nans a l'escola

La imatgeria festiva a les aules

“Treball Final de Grau en Mestra d'Educació Infantil”

Aida Viñas Basagaña

Tutor: Jacint Torrents Buxó

Curs: 2015-2016

Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Vic, maig de 2016

Agraïments:

A Jacint Torrents, tutor d'aquest Treball de Recerca, per la seva ajuda i predisposició.

A les escoles Vall del Ges, Dr. Fortià Solà i Sagrats Cors de Torelló per la seva col·laboració i mostra d'interès en la recerca.

Als alumnes de P-3, P-4 i P-5 de l'escola Vall del Ges per participar en el grup de discussió i a les mestres del parvulari per la seva paciència infinita.

A la família Darnés-Palmerola per cedir el llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*.

I a familiars i amics pel suport i els ànims rebuts al llarg de tots aquests mesos d'investigació i de redacció.

Resum

Actualment la cultura popular és el símbol d'identitat d'un territori. A les escoles, els infants treballen la cultura popular per conèixer el lloc d'on venen, les seves tradicions i per aproximar-se, una mica més, al lloc al qual pertanyen. Aquest Treball de Final de Grau és un anàlisi de les metodologies que utilitzen les escoles per a treballar la cultura popular i les tradicions. Per poder donar resposta a aquesta recerca, s'ha realitzat una investigació a través d'entrevistes, d'un grup de discussió i d'observacions. Els resultats obtinguts, després de fer la categorització i triangulació d'aquest tres instruments de recollida de dades, mostren que els infants treballen la cultura popular a través de les figures més pròximes i de les festes que tenen lloc durant el calendari natural.

Paraules clau: Cultura popular, escola, territori, festes.

Abstract

Currently, popular culture is the symbol of identity of a territory. In schools, children learn about popular culture to know the place where they come from, their traditions and integrate into customs and traditions of the area they live. This Final Grade Work is an analysis of the methodologies that use the schools to work the popular culture and the traditions. To respond to this research, there has been an investigation through interviews, a focus group and observation. The results, after making categorizations and triangulation of these three instruments to collect data, show that children learn about closer popular protagonists and other characters of the various festivals that take place during the annual calendar.

Key Words: Popular culture, school, territory, celebrations.

Índex

0. Introducció	5
1. Fonamentació teòrica	7
1.1. La cultura popular a Catalunya i a les seves escoles.....	7
1.2. Elements identificadors de la cultura popular tradicional catalana.....	9
1.3. Els gegants avui	12
1.4. Els constructors dels gegants.....	13
1.5. Els músics i els balls dels gegants	15
1.6. Els gegants al món.....	18
1.7. El cas d'Osona, gegants i nans de Torelló	19
1.8. Història dels gegants de Torelló.....	19
1.9. La música i els balls	23
1.10. Balls dels gegants i nans.....	25
1.11. La Colla Gegantera de Torelló	28
1.12. Els gegants a l'escola	29
2. Fonamentació metodològica	31
2.1. Pregunta de recerca i objectius de l'estudi.....	31
2.2. Paradigma i mètode de recerca	31
2.3. Instruments de recollida de dades	32
2.3.1. Grup de discussió.....	33
2.3.2. Entrevistes.....	34
2.3.3. Observació participant.....	35
2.4. Procés de categorització	36
3. Estudi de cas: Les escoles de Torelló.....	38
3.1. Contextualització	38
3.2. Anàlisi de dades	39
4. Conclusions finals.....	44
4.1. Resposta a la pregunta de recerca.....	44
4.2. Grau d'assoliment dels objectius	45
4.3. Limitacions.....	46
5. Bibliografia.....	48
5.1. Llibres	48
5.2. Articles.....	49
5.3. Webs.....	49

0. Introducció

El Treball de Final de Grau pretén ser el reflex d'una investigació realitzada a partir de la formulació d'una pregunta. Amb aquesta recerca es vol portar a terme un anàlisi de com es treballa la cultura popular a l'escola i concretament els gegants i nans com a figures d'imatgeria. La confecció d'aquest treball s'emmarca en l'etapa final del Grau d'Educació Infantil en la qual s'ha realitzat una cerca d'informació relacionada amb la temàtica esmentada anteriorment.

Així doncs, per a poder desenvolupar aquesta proposta de recerca ha estat necessari delimitar el contingut que ha estat objecte d'estudi per tal que aquest fos més focalitzat. Aquesta matèria s'ha centrat en un tret característic de la història i de les tradicions que se celebren en el territori català. Aquest fa èmfasi en la importància de formar part d'un col·lectiu, a través del qual es pot acostar, una mica més, la cultura popular a tots els ciutadans que en vulguin participar i formar part.

Tanmateix, la decisió d'utilitzar la cultura popular com a temàtica de treball esdevé d'un fet que va succeir en el període de Pràctiques II, a l'escola bressol. Aquest succés es va desenvolupar amb infants de dos i tres anys i va consistir en treballar els gegants i els nans del municipi de Torelló. Va ser a partir dels descobriments, les motivacions i les ganes d'aprendre noves coses que tenien els infants per aquelles figures majestuoses, que em vaig plantejar si realment aquestes eren importants pel món educatiu i quina cabuda tenien a l'escola. A partir d'aquí, vaig començar a donar voltes a la pregunta i vaig decidir que la millor manera d'esbrinar la resposta era realitzar una recerca que comprengués l'àmbit educatiu, el cultural i el festiu.

Després d'hores i hores de pensar quina seria la millor manera d'enfocar la recerca i quina seria la qüestió que s'investigaria, vaig arribar a la conclusió que serien necessaris uns objectius que m'ajudessin a obtenir les respostes que estava cercant. A més, la pregunta que es plantegés havia de ser coherent amb els àmbits que es volien treballar i els objectius havien d'estar relacionats amb la qüestió. El resultat final va ser el següent :

*“Quina importància tenen les figures d'imatgeria, concretament els gegants,
en el marc de la cultura popular a l'escola?”*

Els objectius de la qual són:

- Conèixer com es treballa la cultura popular en el marc de l'educació curricular.

- Resoldre la hipòtesis del treball.

D'altra banda, per a poder organitzar tota la informació obtinguda, assolir els objectius plantejats i respondre a la pregunta plantejada, s'ha considerat necessari estructurar el treball en cinc parts clarament diferenciades. La primera consta d'una fonamentació teòrica on s'hi exposen diversos punts relacionats amb el món geganter. Cal destacar que aquesta està fraccionada en dues parts, la primera destinada als gegants en global i la segona emmarcada en la població de Torelló.

La segona part del treball correspon a la metodologia que s'ha utilitzat per a desenvolupar la recerca. Dins d'aquesta hi ha explicades la pregunta de recerca amb els objectius pertinents, el paradigma i el mètode que s'han utilitzat, els instruments de recollida de dades i el procés de categorització que s'ha seguit per a ordenar i classificar tota la informació obtinguda.

Pel que fa a la tercera part, aquesta consta d'una explicació més detallada del mètode que s'ha escollit, l'Estudi de cas. Al llarg de l'apartat s'hi pot trobar una contextualització de les escoles que han participat en la investigació i en darrer lloc l'anàlisi de les dades obtingudes a través de les eines de recerca.

Pel que fa al penúltim punt, aquest fa referència a les conclusions del treball, les quals han estat confegides a partir de donar resposta a la pregunta plantejada, especificar el grau d'assoliment dels objectius i l'exposició de les limitacions de la investigació. Finalment, en darrer lloc, hi ha la bibliografia que s'ha utilitzat, la qual compte amb llibres, articles i pàgines web.

1. Fonamentació teòrica

1.1. La cultura popular a Catalunya i a les seves escoles

Al llarg de la història de la humanitat, hi ha hagut diversos autors que han explicat i detallat tot el conjunt d'activitats festives que es realitzen en un determinat espai i territori. Cadascun d'elles ha aportat els seus raonaments per a defensar què és per a ells la cultura popular i tradicional. Però realment què signifiquen aquestes tres paraules de les que n'hem sentit tant a parlar? És a partir de les argumentacions, que ens donen els autors experts en la matèria, que hem pogut comprovar que a qualsevol indret hi tenen cabuda. Així doncs, si realitzem una primera aproximació, entorn als costums catalans, podrem començar a entendre i a donar resposta a la pregunta que s'ha plantejat per a realitzar la investigació.

Així doncs, Catalunya és un territori de situació singular encaixat a cavall del mar i de la muntanya i, tal i com afirma Soler (2001: 10):

“la Mediterrània ha estat un univers de comunicacions i d'intercanvis comercials i culturals, els Pirineus són la columna que vincula pobles diversos. La muntanya i el mar han estat dos mons contraposats, enfrontats sovint en el transcurs de la història del poble català, però aquesta realitat orogràfica ha fet del territori català un corredor que han creuat, venint del nord i del sud, diversos pobles els quals han fet que Catalunya sigui un país obert, una terra de trobades i una cruïlla de cultures.”

D'aquesta manera, el poble català és el resultat d'una herència sotmesa al flux de diverses civilitzacions, ja que ha estat format a partir de cultures, llengües i tradicions del que avui en dia anomenen els “altres catalans”, aquells primers grups d'immigrants provinents del sud de la península, concretament d'Andalusia, els quals van confiar en Catalunya i de la qual en van fer la seva llar.

Des dels orígens de la seva formació, Catalunya experimenta la multiculturalitat com a tret constitutiu del seu ser i esdevenir, és a dir, de la seva identitat col·lectiva, del seu patrimoni cultural. Aquest fet ha permès al territori transformar-se per acollir un nou futur amb canvis constants, els quals han permès anar confegint la cultura popular i tradicional de la que gaudim actualment. Tanmateix, tal i com deia Igor Stravinsky al 1952 “Una tradició veritable no és el testimoni d'un passat acomplert; és una força viva que anima i informa el present”; el poble català ha sabut mantenir la dialèctica entre tradició i innovació de forma integrada, fet que ha suposat el fonament de la cultura tradicional i popular de la que disposem a l'actualitat.

Des que John Thoms, a l'any 1846, va crear el terme folklore i el va definir com a “la saviesa del poble” i Ambrose Merton, a l'any 1855, el va perfeccionar com “l'estudi del conjunt de

creences tradicionals, llegendes i costums del comú del poble, maneres i observances, supersticions, balades i proverbis”, Soler, a l'any 2001, ens reafirma que han estat molts els antropòlegs i etnòlegs que han reflexionat, debatut i escrit sobre el concepte de cultura, de tradició i de poble.

A més, seguint amb el que deia Soler (2001), el concepte de cultura implica la concepció de persona humana, d'humanitat; fet que va lligat a la tradició perquè suposa una transmissió de generació en generació de l'esdevenir col·lectiu i, tot i que moltes vegades convé descobrir-ne una nova direcció, la cultura no és subjecte del passat sinó que està oberta a processos d'innovació, d'evolució, de renovació, en definitiva la cultura no és estàtica ni immutable. És per aquest motiu que en la ciutat hi trobem un espai d'intercanvi d'idees, de visions, d'opinions, de socialització, de treball de relacions socials que ens ajuden a transformar la cultura del passat per a crear la del futur.

En definitiva, ja havent travessat les portes del segle XXI la cultura popular catalana afronta el repte de fer sobreviure el sentiment i la identitat que ha anat alimentant a través de la multiculturalitat, la qual ha permès crear un vincle entre imatge i valors de tots els col·lectius que formen part de la comunitat, desvetllant així l'interès per totes aquelles formes dinàmiques d'innovació que integren la festa i la tradició com a elements essencials per a tot aquell conjunt de masses que en participen.

En aquest context, Soler (1986) defineix l'escola com un mitjà clau per mantenir vives i potenciar tot tipus d'activitats culturals i populars que donen sentit a la identitat del territori perquè en ella es fa una recerca de les nostres arrels i s'adquireix el compromís de recuperar la cultura col·lectiva. D'altra banda, mentre exerceix aquest rol, no pot oblidar-se, a més del caire lúdic i reivindicatiu, el valor intrínsec d'aquestes manifestacions com a elements socialitzadors i com a font de continguts instructius, en definitiva, el seu valor educatiu.

Tal i com afirma Gairín i altres (1989), si considerem que la celebració del folklore ha d'anar més enllà de la part recreativa, hem de tenir present el caràcter formatiu i instructiu que el caracteritza. Per tant, hem de considerar les festes com a centre d'interès per les diferents matèries, amb la idea que aquesta utilització afavoreixi la integració de determinats continguts.

A més, hem de tenir present que el tractament d'una festa popular a l'escola no pot ser objecte de receptaris, sinó que depèn i varia segons el seu entorn. Així doncs, les festes populars a l'escola sorgeixen com un repte pels mestres on la seva preparació i imaginació hi tenen un reflex.

D'altra banda, i seguint en la línia de Gairín i altres (1989), la festa popular adquireix la necessitat de projectar-se a l'exterior perquè esdevé un esdeveniment social, l'objectiu del

qual és la participació de tota la comunitat. Així doncs, com ja hem esmentat anteriorment, els costums col·lectius són aquells que omplen de vida els pobles i ciutats i donen importància a la vida dels ciutadans que hi habiten. És a dir, per tal que aquests es puguin portar a terme s'han de reunir els tres motius bàsics perquè succeeixin les festes populars: motiu de festa, de reunió de persones i d'activitats festives.

Si tenim en compte aquests tres suggeriments anteriors, les festes populars formaran part de l'imaginari col·lectiu, millorant les relacions socials i la creativitat de les persones i perduraran al llarg dels anys.

En conseqüència, hem de tenir present que les festes populars evolucionen i es modifiquen en funció de les necessitats que van sorgint en la comunitat on es celebren, tanmateix, perquè aquestes siguin populars l'únic requisit que es demana és que els homes i les dones siguin participants de la festa i siguin ells qui la facin.

1.2. Elements identificadors de la cultura popular tradicional catalana

Tal i com s'ha esmentat en el paràgraf anterior, la celebració de les festes populars requereix de la participació de la ciutadania i d'uns elements que identifiquin la festa. A partir d'aquests, el poble català té l'oportunitat de conèixer els orígens i la simbologia de tot el conjunt d'imatges que formen part de la cultura popular i tradicional.

Dins del conjunt esmentat, la cultura popular catalana compta amb un bon recull d'identificadors que actuen com a símbols del territori. Un clar exemple en són els gegants, els castells, els balls i danses, els rituals del foc, les cercaviles, entre d'altres.

Si ens endinsem en la tradició gegantera, ens adonem que el seu origen es troba en el món cristià, concretament fa referència a la celebració religiosa del Corpus Christi, instituïda per l'església a mitjan segle XIII.

L'origen de la celebració, segons Carbó (1997), el trobem al segle XIII quan aparegueren pràctiques religioses que eren titllades d'heretgies per la jerarquia catòlica perquè s'apartaven perillosament dels ensenyaments doctrinals de l'església. Aquestes pràctiques convivien alhora amb certes creences ancestrals d'origen natural. La majoria eren pervivències passades de determinats rituals pagans, que tampoc tenien res a veure amb els ensenyaments de l'església oficial, però que el poble compaginava amb les pràctiques cristianes.

És en aquest context que neix, al segle XIII, la festivitat del Corpus Christi. En aquella època, tots aquests corrents contradictoris i oposats en el si de la mateixa església catòlica van establir una veritable guerra de miracles entre les diferents postures per validar la tendència que

cadascú defensava. La majoria d'aquests fets visionaris i miraculosos es centraven en el sagrament de l'eucaristia i van esdevenir crucials per defensar els postulats oficials emanats de la jerarquia eclesiàstica.

Seguint amb Carbó (1997), aquest ens afirma que una de les heretgies més divulgades del moment i un dels detonants originaris de la institució del Corpus va ser la professada per Berenguer de Tours, que negava la presència real de Crist a l'eucaristia. No cal dir que aquesta teoria no agradava gens a l'església oficial, cansada d'altra banda de tantes heterodòxies, debats i polèmiques religioses i ara veia com algú atacava directament un dels postulats bàsics de la seva doctrina.

La resposta a aquest atac contra el dogma de l'eucaristia va ser extraordinàriament ràpida. A través de la interpretació de les visions de Juliana de Bethune, priora del monestir de Mont Cornillon, proper a Lieja, el bisbe d'aquesta diòcesi, Robert Thorete, va convocar un sínode diocesà l'any 1246 en el qual es va instituir una festivitat alegre en honor del Santíssim Sagrament. Aquesta nova celebració, molt allunyada del caràcter auster del Dijous Sant, que era el dia tradicional d'exaltació de l'eucaristia, es va col·locar el dijous després de la vuitada de Pentecosta i va tenir lloc per primera vegada el dia 5 de juny de 1249.

Un miracle ocorregut l'any 1263 a Bolsena, on davant els dubtes d'un canonge que l'hòstia i el vi de la missa es convertissin en el cos i la sang de Jesucrist, d'uns corporals va brollar sang. Va ser el veritable detonant que va fer que la festivitat s'estengués arreu. Davant el fet miraculós, el papa Urbà IV va decidir ampliar a tota la cristiandat el procés que ell mateix havia viscut i impulsat a Lieja. Així, l'any següent, a través de la butlla *Transiturus de hoc mundo* va instaurar la festivitat del Corpus Christi per celebrar de manera solemne la presència de Jesucrist a l'eucaristia.

A Catalunya, les primeres dates de celebració de la festa de les quals hi ha constància, ja amb la presència del destacat element que va representar la processó, són les de Barcelona (1320), Manresa (1322), Vic (1330), Tortosa (1330), Solsona (1331) i Bagà (1333).

La festa del Corpus, tal i com afirma Carbó (1997), va agafar una estructura similar a tot arreu, a l'entorn de l'esmentada processó, l'element religiós i social més destacat de la celebració. La processó va esdevenir una desfilada triomfal del Santíssim Sagrament pels carrers i places de les viles i ciutats, un acte social d'importància cabdal. A causa de la importància d'aquesta manifestació de devoció s'hi va aplegar tothom, la qual cosa va exigir una ordenació lògica i natural. L'esperit d'ordre i protocol va mostrar-s'hi de bon principi i la processó va derivar cap a un "aparador" on era important la participació i, encara més, el lloc que un ocupava en la desfilada. Així, la jerarquitzada societat medieval es veia perfectament reflectida en el seguici processional.

Ben aviat, potser des del mateix inici de la desfilada processional, van començar a participar-hi un seguit d'escenificacions més o menys ingènues i simplistes que tenien com a objectius principals l'educació i la moralització d'aquells que observaven el seguici. La primera notícia que es té d'aquestes representacions fa referència a Barcelona i data del 1380, quan algunes ja s'havien malmès. Moltes vegades, aquestes escenificacions, conegudes com a entremesos, eren simples cristianitzacions d'elements pagans que representaven diferents passatges de les sagrades escriptures, els quals adquiririen un caràcter processional definitiu convenientment passat pel sedàs de la religió imperant.

Amb el pas dels anys, Carbó (2000) afirma que aquests entremesos van obtenir entitat pròpia i d'aquesta manera, gradualment, van perdre el sentit original i, una vegada transformats en presència i participació, es van desvirtuar, tan sols van quedar, de les representacions, les parts més festives. Tots aquests elements, que havien servit al cristianisme per educar els fidels en la fe, amb el pas dels anys van esdevenir notes discordants en el respecte i decòrum que exigia la processó, ja sense l'aire pedagògic i catequètic que havien tingut. Sembla que la gresca i la xerimola del seguici processional van augmentar en detriment de la consideració i la contemplació exigides.

Així doncs, amb la gresca i la xerimola de les processons, els gegants van començar a formar part dels entremesos que desfilaven pels carrers al llarg de les processons que es feien per Corpus Christi. De tal manera que la primera font d'informació la trobem en el document on parla de *lo Rei David amb lo gegant Goliat*, fent referència als personatges de l'*Antic Testament* on s'enfronta la intel·ligència i la força. A l'any 1601 a Barcelona, amb motiu de les festes de canonització de Sant Ramon de Penyafort, és on segurament aparegué el primer gegant de cartró precursor dels gegants actuals.

Anys més tard, al 1738, va aparèixer la figura de la geganta, la qual va marcar una desvinculació de la figura mitològica de la *Bíblia* i va anar adquirint atribucions més humanes. A més, aquesta aparició va reafirmar les vestimentes d'ambdues figures, ja que predominaven els vestits de guerrer en la figura masculina i la moda d'època en els de la femenina.

Tot i que les celebracions del Corpus, i especialment, les processons foren acceptades amb una gran consideració popular, Torrents (1999) ens afirma que l'acceptació per part de l'església fou més complexa, fet que el veiem reflectit en el Concili de Trento (1545-1563) el qual fou una de les causes de la primera prohibició.

Un any més tard, al 1564, el Concili provincial Tarragoní va ordenar que totes aquelles figures que feien referència als gegants no sortissin en les processons que es realitzaven durant la diada de Corpus.

D'altra banda, les reiterades actituds de contraposició, per part de l'església, envers els entremesos i la seva prohibició, tingueren poc efecte davant la població, ja que l'entusiasme que demostraven els permetia seguir amb les activitats festives tradicionals i no cedir davant la pressió que exercia el sector eclesiàstic.

Aquest fet es va veure interromput amb la Guerra de Successió de 1714 i conseqüentment amb el Decret de Nova Planta, el qual va originar una pèrdua de poder per part dels gremis i les confraries que es trobaren privats d'exercir la seva funció i d'exposar el seu patrimoni.

Així doncs, les dinasties borbòniques obrien la llauna de les prohibicions de caràcter polític que culminaren amb la Reial Ordre del 10 de juliol de 1780, dictada per Carles III. En aquest document es prohibia l'ús exclusiu dels gegants en les processons i altres funcions eclesiàstiques perquè eren considerats actes de gravetat (Torrents, 1999).

1.3. Els gegants avui

Tenint en compte que les figures dels gegants van estar prohibides una bona colla d'anys, aquest element festiu va perviure fins arribar als nostres dies. El recorregut que es va haver de fer per tornar a reincorporar les imatges a les desfilades va ser llarg i carregós, però gràcies als esforços i a l'empenta dels ciutadans, els gegants van tornar a firmar part de les desfilades festives de molts municipis del territori català.

Fins a la dècada de 1980 els gegants estaven estretament vinculats a les activitats festives religioses, civils i els ajuntaments eren els encarregats de llogar a persones per portar-los. Fet que va suposar l'aparició dels primers col·lectius, els quals constituïren el que actualment es coneix com a colla gegantera. Aquests col·lectius eren integrats i formats als barris de les ciutats, associacions de veïns, entitats privades, escoles, etc. que volien estar presents en el món geganter, de forma més creativa i artística, fins arribar al punt de donar vida als propis gegants. Cal remarcar però, que encara avui en dia hi ha molts ajuntaments que són els encarregats de gestionar el patrimoni geganter.

No obstant això, Soler (2001) ens diu que amb la democràcia, la nissaga gegantera ha anat recobrant les llibertats d'expressió i avui en dia, la majoria de gegants llueixen l'escut de la ciutat o el nom del poble d'on provenen, motiu pel qual són una viva representació de la ciutadania.

A més, Torrents (1999) afirma que al llarg dels últims anys, el fenomen geganter ha anat adquirint importància fins que ha arribat a convertir-se en un fet associatiu en molts indrets d'Europa. A Catalunya, l'inici esdevingué a l'any 1982, quan van confluïr tres fets que

culminaran la importància d'aquests éssers fantàstics: el Congrés de Cultura Tradicional i Popular, la presència de gegants a la Cerimònia Inaugural dels Mundials de Futbol i la primera Trobada Internacional de Gegants a Matadepera.

Fent referència a aquesta última, i tenint en compte les associacions de col·lectius ja constituïdes, es crea l'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya, la qual organitza trobades arreu del territori. En aquestes, les colles geganteres que hi participen reben unes "tornes", com un sistema d'intercanvi, fet que abarateix els costos de l'organització (Soler, 2001).

Així doncs, amb aquestes trobades es pot veure l'activitat que hi ha dins d'una sola colla gegantera, l'objectiu de la qual és treure els gegants i fer-los ballar en les diferents festes i trobades a les que s'assisteixi. Cal afegir que les trobades mantenen un guió molt marcat, de tal manera que es comença amb un esmorzar popular, que ofereix la població amfitriona, acte seguit es fa la plantada de gegants i es comprova que totes les colles hagin arribat. Després, comença la cercavila pels carrers del poble i finalment els gegants entren a la plaça on fan un ball en el qual els balladors mostren les seves destreses fent dansar els gegants. I en darrer lloc hi ha els parlaments de les autoritats i el repartiment d'obsequis.

Segons Torrents (1999), en els darrers anys i a causa de l'augment de colles, actualment arriben a les quatre centes, s'ha creat les Coordinadores o Agrupacions de colles geganteres que s'encarreguen de l'organització de les trobades o la resolució de conflictes de les colles principiants, entre d'altres aspectes. Així doncs, a l'any 1985 l'Agrupació de Colles de Catalunya va estrenar la institució anual de << ciutat gegantera >> seguint el model de << ciutat pubilla de la sardana >>. Cal afegir que hi ha el costum que la ciutat amfitriona inauguri un monument geganter.

1.4. Els constructors dels gegants

Per tal que les associacions geganteres puguin desenvolupar la seva tasca, és imprescindible que disposin de les figures d'imatgeria corresponents als gegants o nans. Heus aquí on rau la importància que tenen els constructors d'aquestes figures i tota la feina que desenvolupen entorn a elles.

Així doncs, per a fer néixer un gegant hi ha unes determinades condicions físiques que s'han de tenir en compte quan es construeixen les figures per tal que aquestes puguin ballar. La primera d'elles és el pes i l'alçada.

Jan Grau (1990) ens explica que els gegants solen mesurar entre 3'5 i 3'75 metres d'alçada i solen pesar entre 40 i 70 quilos. El geganter que fa ballar el gegant ha de tenir en compte

aquests paràmetres, ja que si el pes del gegant és inferior a l'esmentat aquest pot fer oscil·lacions. En aquest cas, el geganter només requereix de la força dels braços per a fer-lo ballar. Cal remarcar però que l'oscil·lació no és ben vista en el moment de dansar. Del contrari, si el gegant sobrepasa les xifres donades anteriorment, el portador haurà de fer ballar el gegant a través de la tècnica, és a dir, la unió de la força i l'equilibri. La segona condició rau en els cavallets, doncs són la part essencial dels gegants. Aquests han de ser còmodes perquè és des d'on la figura pren vida.

Hi ha dos tipus de cavallets: amb potes i de motxilla. Els darrers són poc recomanables perquè funcionen amb unes corretges que lliguen el cos del geganter amb el gegant, convertint-los així amb una sola peça. Aquest fet provoca que sigui més complicat portar el gegant i que es produeixin més oscil·lacions.

Els cavallets més recomanables són els de fusta que tenen quatre potes, ja que el pes es reparteix en quatre punts d'equilibri. És important tenir en compte que les fustes que constitueixen l'estructura siguin rodones perquè quan s'ha de fer força per aixecar el gegant, aquesta no provoqui danys. A més, s'hi repengen el cap, que fa de timó, i les espatlles. Aquestes ajuden a suportar el pes del gegant i permeten mantenir l'equilibri necessari per a fer els balls (veure annex 1, pàg. 3).

La tercera i última condició recau en l'equilibri perquè és primordial que un gegant estigui ben equilibrat, doncs del contrari pot ser un perill pel portador. Aquest punt es troba quan el geganter és capaç d'aguantar el gegant dret, només amb el cap i les espatlles, en situació de planteig (Grau, 1990).

A més, Maria Jesús Buxó i Meritxell Tous en l'article *titulat <<Gegants>> i <<Capgrossos>>: la concreció artesanal del imaginari (2002)*, ens expliquen que depenent del disseny del gegant, aquests pertanyen a una o a diverses categories, les quals estan definides en funció dels trets característics que presentin les imatges.

Així doncs, la primera categoria s'anomena *Gegants amb història* i fa referència a les figures més antigues, les quals es relacionen amb episodis històrics. En la segona hi trobem situats tots aquells gegants que estan vinculats amb la història local. Cal esmentar que la majoria de gegants de Catalunya formen part d'aquesta darrera classificació.

D'altra banda, també és característic que les figures representin oficis tradicionals, que al mateix temps formen part del caràcter identitari de la societat catalana. Un exemple en són els sastres. I la darrera categoria s'atribueix als gegants que representen un individu d'un col·lectiu determinat.

Tanmateix, Torrents (1999) ens indica que si tenim en compte els materials que s'han utilitzat per a construir aquestes figures, cal tenir present que han estat molts i molt variats. El més vell correspon a les estructures de fusta massisses. Un altre material emprat ha estat el guix i la tela de sac, tècnica utilitzada pels artesans d'Olot. Els gegants actuals solen ser de fibra de paper de vidre, però sobretot de paper maixé.

La llista d'obradors que confeccionaven gegants és molt àmplia, però el que més en ressalta és El Ingenio, situat a Barcelona i conegut pel seu treball amb cartró. Anys més tard, quan aquest obrador va entrar en crisi, moltes colles geganteres van aprofitar per comprar els seus gegants, però un cop superada es va tornar a convertir en un punt de referència per la construcció d'objectes i escenografies.

1.5. Els músics i els balls dels gegants

Amb les figures dels gegants ja construïdes, és necessari tot un conjunt musical i artístic per tal que aquests puguin prendre vida. A través de la música i els moviments, els espectadors poden apreciar el grau d'importància que recau en els músics i en els passos de ball.

Pel que fa a l'àmbit musical, Grau (1990) ens afirma que el conjunt de músiques per a balls de gegants es poden diferenciar en tres grups: les de cercavila, les cerimonials i les de repertori. Les primeres són les que transmeten un ritme festiu i constant, permeten que el geganter creï el seu propi ball. Un exemple n'és *El gegant del pi*.

Les cerimonials són aquelles que pertanyen al ritual d'una festa i que tenen una simfonia pròpia. Un exemple n'és el *Ball de Gegants* de la ciutat de Barcelona que es realitza al migdia del dia de la Mercè. Els últims, els de repertori, són aquells que només s'admeten en un determinat moment de la festa i formen part del ritual del ball de gegants. Un exemple n'és *La Girorella* que es balla a la Patum de Berga.

Pel que fa a les composicions, la majoria de les existents són impossibles de ballar perquè han estat dissenyades per músics que no tenen el coneixement que implica portar un gegant. Per tal que aquestes melodies fossin ballables, s'haurien de compondre amb la col·laboració dels geganters balladors i dels músics.

D'altra banda, i seguint amb Grau (1990), la temporització dels balls és un altre element que s'ha de tenir en compte ja que aquests duren entre un i quatre minuts, essent d'entre dos i tres els que presenten més espectacle i permeten que el ballador suporti bé el pes del gegant. Cal tenir present que hi ha peces que requereixen d'un canvi de geganter per a poder ser ballades.

La majoria de les peces musicals tenen tres tirades, essent la primera senyorial, la segona rítmica i la tercera espectacular. Aquesta estructura permet al geganter mantenir-se fresc fins la darrera tirada que és on el gegant fa les voltes. Així doncs, els valsos i passos-dobles entre d'altres, són músiques fàcilment ballables i per contra, els tangos o les sardanes presenten més dificultats.

Tanmateix, per a que la composició musical prengui vida es necessita un conjunt de músics i balladors, els quals acorden el funcionament de la peça perquè a partir de les pauses, el marcatge i la nota final els balls es desenvolupin correctament.

Les pauses permeten al ballador descansar i preparar-se pel nou moviment, el marcatge indica el canvi de pas i la nota final permet al geganter realitzar les voltes amb el gegant a les espatlles. Aquests tres tipus d'acords solen estar acompanyats pel so del flabiol, del tamborí i d'instruments de vent, com per exemple la gralla.

Un cop ja ha estat tot ben acordat entre músics i geganters comença la posada en escena, on l'element més important és el treball en equip, doncs aquest permet que els geganters que fan ballar el gegant comencin i acabin alhora i els músics exerceixin de referència dels balladors i geganters que dirigeixen el ball des de l'exterior del gegant, essent aquests darrers la peça que guia als de l'interior.

Pel que fa a la vestimenta dels geganters, Grau (1990) afirma que hem de tenir present que els pantalons i la camisa que es llueix han de ser còmodes i han de permetre total llibertat de moviment en el geganter. Si ens fixem en les sabates, moltes colles calcen espadnyes de set betes. Cal tenir present que l'estètica no és el que compte, sinó que el peu ha d'estar ben subjectat al calçat per evitar que es rellisqui i patir torsions de peu o turmell.

El mocador i la faixa són elements identificadors, però estan subjectes a dues funcions primordials: el mocador, lligat al front, eixuga la suor del geganter i la faixa recull els ossos de la pelvis i les costelles, fent de coixí i evitant el mínim dolor en cas de torsió (veure annex 2, pàg. 4).

Amb el tronc del cos ben assegurat i amb els peus ben calçats, el geganter pot procedir a realitzar els balls dels gegants. En primer lloc, aquests es realitzen sense les figures per a tenir clars els compassos i un cop hagin estat apresos es fan amb els gegants. A més, s'ha de tenir en compte que els passos que es realitzen sense gegants són molt més ràpids i lleugers que quan es fan amb les figures a les espatlles.

Segons Grau (1990), els balls estan compostos d'un conjunt de moviments, els quals permeten que siguin majestuosos i enèrgics. El primer s'anomena a l'aire i consisteix en fer molla amb la

punta del peu a terra. Per tal que aquest sigui visible en els gegants, aquests s'alcen amb les espatlles dels geganteres.

El saltiró, un altre moviment, requereix llançar el gegant amunt però frenant-li la pujada i repetir-ho diverses vegades com si fes molla. Aquest moviment sorgeix de la flexió dels genolls i no de la columna perquè en el darrer cas es perdria la verticalitat del gegant. També, la parada en sec es realitza frenant el gegant un compàs abans per tal que, amb la pròpia inèrcia, es pari en el darrer, creant així una visió de parada seca en el públic.

L'acte de fer giravoltar els gegants també forma part dels moviments del ball, doncs les voltes que es fan a mig ball i les del final es diferencien pel ritme i la quantitat. Les primeres són lentes i només se'n fan dues o tres, al final de la tornada, per reprendre la darrera tirada. Les del final del ball tenen més embranzida i el geganter s'ha de fixar en un punt de referència per a no marejar-se.

Per a fer les voltes hi ha tres moviments de peus. Segons Grau (1990), el primer consisteix en deixar un peu plantat a terra i girar amb l'altre. Aquest moviment és aconsellable per fer giravoltes a mig ball. El segon consisteix en fer passes mínimament àmplies mentre es gira. Aquesta manera és còmode per corregir l'equilibri del gegant, tot i que és poc estètica. I l'últim és el més difícil i també el més espectacular estèticament, ja que consisteix en girar amb els peus molt junts i un cop el gegant és accelerat es pivota sobre els mateixos peus amb un moviment circular sense aixecar-los de terra ni arrossegar-los (veure annex 3, pàg. 5).

Per a caminar d'esquenes només cal aixecar els peus de terra i no fer passes massa llargues. D'altra banda, per a córrer s'ha d'abalançar el gegant lleugerament de manera que perdi una mica d'equilibri i caigui cap endavant. Si es vol aixecar, s'ha de tenir en compte que quant més pesat i més alt sigui el gegant més dificultat hi haurà. Per a fer-ho es tira el gegant amunt i es deixa caure a les espatlles. Del contrari, per a baixar-lo, la posició de les cames i del cos dependrà de l'alçada del geganter, però el més recomanat és que les quatre potes del cavallet toquin al mateix temps a terra per evitar així que el gegant trontolli.

I finalment, el darrer moviment és conegut com "fer remenar el cul de la geganta". Per a realitzar-lo cal abaixar de cop una espatlla i llançar l'altra enlaire i viceversa, consecutivament, marcant una torsió de cos al ritme de l'alçada i la baixada d'espatlles (veure annex 4, pàg. 6).

Tots els moviments descrits anteriorment es desenvolupen en les coreografies, les quals s'han de dissenyar pensant en el que transmet la música i les possibilitats que hi ha amb els gegants a les espatlles per a reproduir-ho. Un exemple n'és el vals, el qual podem traduir com un festeig de la geganta i el gegant.

Per a dibuixar els espais i passos de la peça musical que es parteix d'un rectangle i tots els moviments es realitzen en angles de noranta graus. Cal tenir present que la dificultat de les coreografies varia en funció del nombre de parelles de gegants que ballen, ja que s'ha de trobar un punt d'unió en la peça on tots els gegants facin el mateix moviment.

El que s'ha de tenir molt clar és que per a coreografiar un ball de gegants s'han de tenir en compte molts factors i no es pot realitzar a l'atzar, ja que sinó es pot convertir en un joc de bitlles (Grau, 1990).

1.6. Els gegants al món

No només al llarg del territori català s'han anat estenent les figures dels gegants, sinó que arreu del món en trobem exemples. A través de tots aquets països, podem observar la importància que tenen aquestes figures d'imatgeria dins la cultura popular i tradicional de cada regió.

En el llibre *Gegants i Caps de Llúpia* de Jacint Torrents (1999), se'ns explica que la tradició gegantera s'ha estès pel territori espanyol i manté els seus orígens, a l'igual que Catalunya, en la festa del Corpus. Cal ressaltar que les poblacions més antigues i vigents són el País Valencià, el País Basc i Navarra. A més, la tradició gegantera valenciana la trobem datada a l'any 1589 i la seva iconografia i estètica està molt influenciada per la tradició fallera. Pel que fa al País Basc, els gegants surten acompanyats de << kilikis>> i << kaldikos>>, figures semblants als cavallets i cap grossos de Catalunya.

Pel que fa a la resta d'Europa, també hi ha tradició gegantera des del segle XV, lligada igual a la festivitat de Corpus. A França, concretament a Provença, és on hi ha arrelada la tradició i en destaca el bestiar. Al Regne Unit, el gegant més antic que es coneix és Sant Cristòfor de Salisbury i actualment s'ha creat el Cavaller Verd. A Àustria el gegants apareixen en les processons a partir del segle XVII. El cas de Bèlgica és fortament remarcable perquè la tradició s'ha mantingut viva, fins l'actualitat, amb un fort moviment geganter molt semblant al que es produeix en terres catalanes.

Finalment, a la resta del món i amb l'ajuda de la presència d'institucions i entitats catalanes s'han anat introduint gegants. Podem destacar els de la ciutat japonesa de Yokohoma, els de Valparaiso a Xile i els estatunidencs, ubicats a la ciutat de Berkeley. Els del continent americà foren creats pel casal català, en el cas de Xile, i per l'associació catalana en el cas de Berkeley, els quals foren confeccionats a Xicago (Torrents, 1999).

1.7. El cas d'Osona, gegants i nans de Torelló

Després d'haver observat que a molts indrets del món hi ha gegants, a continuació ens fixarem en la comarca d'Osona i concretament en la població de Torelló, ja que és el municipi que s'ha escollit per a realitzar la investigació.

Pel que fa a la comarca, a través de l'Agrupació de Colles Geganteres podem afirmar que els gegants formen part del territori osonenc. Així doncs, trobem tres colles situades a la ciutat de Vic, les quals són la de la Riera, la de Santa Anna i la de Vic Centre. Si en situem a la plana, hem pogut comprovar que hi ha colles geganteres a Sant Bartomeu del Grau, Roda de Ter, Taradell, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Vicenç de Torelló, Montesquiú, entre d'altres.

Pel que fa a Torelló, i segons Sayós i altres (2008), des que els primers gegants van arribar-hi, a l'any 1908, han anat confeccionant i modelant la seva imatge fins a obtenir l'encarnació d'uns personatges llegendaris estretament lligats amb la cultura del poble i el seu origen: el Rei Moro de Mallorca i la Pubilla de Puigbacó.

El gegant anava vestit amb indumentària moresca, molt freqüent a l'època, i se'l relaciona amb la història d'una torre de guaita medieval situada en territori torellonenc i que actualment es coneix com "el castell dels moros".

Pel que fa a la geganta, es presenta com una dama noble que fa elegància dels cànons de bellesa de l'època. Al 1954, els seus vestits canvien i passa a vestir-se tal i com la coneixem en l'actualitat, de pubilla. La història de la geganta està vinculada a la llegenda que fa referència al llinatge de la casa de Puigbacó. Aquesta explica com la filla de la casa va ser segrestada i traslladada a Mallorca. Així doncs, amb la unió de les dues llegendes es crea la pròpia dels dos gegants i se'ls passa a anomenar el Rei Moro de Mallorca i la Pubilla de Puigbacó (Sayós i altres, 2008).

1.8. Història dels gegants de Torelló

Per tal de conèixer quins són els orígens dels gegants del municipi torellonenc, en les línies que segueixen s'ha fet una explicació de la història d'aquests. A més, ens permet entendre perquè les escoles de la població tenen gegants a les seves instal·lacions.

Sayós i altres (2008) ens expliquen que les primeres referències que trobem dels gegants daten de l'any 1897, a les acaballes de la Restauració Monàrquica, en el que els pabordes del poble i, encarregats d'organitzar les festes, demanaren a l'ajuntament l'adquisició d'aquestes figures juntament amb dos caps de llúpia. Aquesta petició no es pogué realitzar fins al cap d'onze anys, al 1908, quan es compraren la parella de gegants i sis capgrossos.

Anteriorment, però, la casa de la vila juntament amb l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses es posaran d'acord i aquest darrer va deixar els seus gegants al de Torelló. De tal manera que a l'any 1902, durant les festes del municipi els gegants, i amb la companyia de capgrossos que havien estat llogats, van poder fer una passejada per davant de la casa de la vila, on es detingueren i realitzaren els tres balls que actualment encara es fan: *Ball dels Gegants*, *Ball de Nans* i *Ball de Gegants i Nans*.

Quatre anys després, al 1906, els membres de la casa de la vila van arribar a la conclusió que la Festa Major del poble havia de tornar a tenir gegants i capgrossos, fet que va concloure amb el lloguer d'una parella de gegants i tres parelles de capgrossos.

Després d'un descans de dos anys, al 1908, i veient els resultats obtinguts en les actuacions anteriors i amb el consentiment de la gran majoria dels membres del ple municipal, l'ajuntament tornà a decidir de llogar els gegants i els capgrossos a El Ingenio. Aquests mateixes figures serien les que finalment s'adquiririen i passarien a formar part de les figures populars del poble. Així doncs, en aquesta compra es va obtenir una parella de gegants, els quals serien el Rei Moro de Mallorca i la Pubilla de Puigbacó, i tres parelles de capgrossos, els quals esdevindrien el Vell, la Vella, l'Hereu, la Jove, el Cucut i en Patufet, aquests dos darreres fent referència a dues populars revistes de l'època.

Així doncs, totes les figures desfilaren en els actes de la festa major, realitzant una cercavila que finalitzaria amb un ball de gegants i nans davant de la casa de la vila, al mateix temps que s'instaurava una tradició que encara persisteix en els nostres dies, tot i que s'ha de tenir en compte que hi hagueren anys que no van poder sortir a causa del mal estat de les figures o de la situació sociopolítica que hi havia al país.

Entre els anys 1908 i 1915, Sayós i altres (2008) ens afirmen que amb la Crisi de la Restauració de rerefons, els gegants i nans van anar prenent força en les passades de les festes de Sant Feliu de Torelló, patró del poble, i les de l'Aplec de Rocaprevera. L'ajuntament era conscient que aquestes figures formaven part de l'imaginari festiu del poble i que com a tal s'havien de treure al carrer. La casa de la vila va designar la tasca de portar els gegants i fer-los ballar als pabordes de Sant Feliu i de Rocaprevera, circumstància que va degenerar en una instància en la qual es demanava la cessió de les figures, en propietat de l'ajuntament, als pabordes.

La resposta del consistori fou a favor de la resolució de la instància i els gegants passaren a ser propietats dels pabordes, al mateix temps que els concedien una ajuda per contribuir amb les despeses de les celebracions.

Amb acord en mà, la participació dels gegants en totes les festes del municipi i en d'altres celebracions es portaren a terme sense cap interrupció fins l'any 1915, on començaren a aparèixer els primers signes d'entrebancs.

A causa del mal estat dels vestits i per falta de recursos econòmics, entre els anys 1916 i 1920, els gegants van anar disminuint la seva participació en els actes de la Festa Major fins arribar al punt que s'hagué de suprimir tots aquells actes que estaven relacionats amb les figures.

Per tal de resoldre aquestes dificultats, els membres de l'organització, els pabordes, van decidir portar a terme una recollida monetària per tal de restaurar i mudar de nou als gegants de la vila. El resultat final va ser visible l'any 1921, quan els gegants van poder tornar a sortir, acompanyats dels capgrossos, i passejar pels carrers de la vila torellonenca.

Al llarg dels anys vint i fins a l'inici de la Guerra Civil, els gegants van desenvolupar la seva tasca amb força normalitat, només en destaca el fet que entre els anys 1923 i 1926, en època de dictadura encapçalada per Primo de Rivera, els balls que s'interpretaven després de l'ofici solemne en honor a Sant Feliu foren suprimits.

Així doncs, i seguint amb Sayós i altres (2008), tots els actes dels anys vint en els que participaven els gegants es consideraven activitats cíviqes, a excepció del passant de l'1 d'agost, per Sant Feliu, patró del municipi, que durant molt anys fou religiós. És a l'inici de la II República, als anys trenta, quan totes les cercaviles passen a ser considerades actes cíviqs. Però, al 1933, un conflicte de caire econòmic entre el consistori i els pabordes va derivar en la separació de la part popular, a càrrec de l'ajuntament, de la religiosa. Aquest canvi té una significació de gran importància en la història dels gegants torellonencs, ja que els que havien estat els impulsors dels gegants i nans, ara en quedaven desvinculats totalment.

Els canvis però no es van acabar aquí i, a l'any 1934, els balls van estar substituïts per un espectacle de focs japonesos i de globus grotescos. D'aquest fet se'n va fer ressò la publicació local anomenada *Torelló*, la qual tancava l'edició fent una petició per tornar a incloure els balls dels gegants en els actes de la Festa Major. Aquesta fou acceptada i els gegants tornaren a ballar en la darrera Festa Major, abans de l'esclat de la Guerra Civil.

Després de tres anys de guerra, i havent entrat l'època de postguerra amb el Franquisme, els gegants van tornar a sortir als carrers, tot i que prèviament van haver de ser retocats, vestits i engalanats de nou perquè estaven en unes condicions pèssimes. Així doncs, tot el material i objectes necessaris es varen adquirir en diferents establiments del poble.

En els dies de la Festa Major, els gegants i els nans tornaven a sortir al carrer. La comitiva la formaven les mateixes imatges que s'havien adquirit anteriorment, tot i que l'Hereu fou

substituït per un capgròs nou, anomenat Moro, perquè estava molt deteriorat. Cal tenir present que la dictadura franquista no va aniquilar la tradició popular, sinó tot el contrari, la va potenciar descontextualitzant-la del marc de la cultura catalana. Tenint en compte aquest fet, els gegants i nans de Torelló van participar en els actes programats per les festes del municipi, sota la simbologia franquista.

A la dècada dels quaranta es van adquirir dos nous caps, els quals anomenaren el Patge ros i el Patge vell, a l'igual que l'arribada del Cuiner, gegant que formaria parella amb la Jove. Al llarg d'aquests anys, la conservació de totes les figures va passar a ser un fet indispensable per a l'ajuntament de la vila.

L'any 1954 és una data molt significativa en la història dels gegants i nans torellonencs, ja que es va engegar una campanya amb la finalitat d'obtenir diners suficients per pagar la restauració de totes les figures de les que disposava l'ajuntament. Aquesta es va fer ressò en entitats locals, comerços, empreses, etc. que van facilitar aportacions per a poder posar en marxa els futurs gegants i nans.

Amb la renovació que es va portar a terme, els gegants tornaren a veure la llum a l'Aplec de Rocaprevera, el 12 d'octubre. El gegant va adoptar un caire moresc renovat i lleuger, mentre que la geganta vestia el tradicional vestit de "catalaneta". Així doncs, amb aquestes robes es forjava la imatge dels gegants que ha perdurat fins a l'actualitat.

A partir de la restauració de l'any 1954, les que prosseguien van estar dutes a terme per Fortià Vila, el qual utilitzava guix per a fer les reparacions necessàries. El problema de la utilització d'aquest material consistia en que cada vegada que s'aplicava el pes del gegant augmentava, arribant així a duplicar-se en el cas dels nans. Aquest fet va fer prendre la decisió de portar els nans a El Ingenio, on els van alleugerir i van fer un forat que facilitava la ventilació i la respiració dels portadors.

Aquell mateix any hi hagué un debat molt intens en relació a si el Rei Moro s'havia de continuar cobrint el cap amb un turbant àrab o turc. Hi ha fonts que indiquen que en un article, escrit per Josep Maria Collell, titulat *Turc o Àrab?* es donen arguments a favor que fos turc i s'hi adjunta una fotografia on es veu el Rei Moro amb un turbant turc.

Amb la incorporació del Cuiner, el Moro quedava en un segon pla i no participava en els balls de nans que es realitzaven. Per aquest motiu, es va decidir adquirir un nou capgròs a El Ingenio per tal que li fes de parella. Així doncs, amb la incorporació del Moro i la Pubilla, de nova adquisició, juntament amb els capgrossos que ja hi havia, la comparsa va augmentar fins a la desena de figures.

A més, Sayós i altres (2008) ens assenyalen que la història dels gegants de Torelló també ens mostra la dificultat i habilitats que es necessiten per a portar aquestes figures, ja que en algunes ocasions han patit desperfectes al llarg de les cercaviles, com és el cas del gegant que va perdre un braç i la geganta que va ser decapitada, a causa d'un entrebanc del portador.

A la darrerria del Franquisme i a principis de la Transició, amb la celebració del 75è aniversari de l'Aplec de Rocaprevera, es va decidir de comprar un nou cap, el qual anomenarien en Patufet. L'encàrrec es va realitzar a Saragossa, ja que només es disposava de dues setmanes d'antelació i El Ingenio no es va comprometre a tenir el producte final acabat en tant poc temps. En patufet va generar un gran debat entre els vilatans de Torelló, ja que consideraven que la fesomia del cap i els treballs que s'havien realitzat en la seva construcció eren inferiors a la resta de les figures. Així doncs, la figura va deixar de sortir fins que al 1993 fou substituïda per un nou Patufet petit, molt semblant al seu precursor.

El període més recent dels gegants, segons afirmen Sayós i altres (2008) i havent entrat ja la Democràcia, ha estat caracteritzat per les sortides a fora del municipi i per la creació de rèpliques de totes les imatges. Cal afegir que la incorporació a l'Agrupació de Colles Geganteres, ha permès establir una trobada gegantera a la vila torellonenca, que es realitza el 12 d'octubre. Com a conseqüència, i amb la participació dels gegants de Torelló en altres trobades, ha provocat la constant formació de còpies dels gegants de tal manera que es realitzen de forma més lleugera i fàcilment transportable. Aquestes còpies s'encarregaren a Gabí Boixader i a Judith Camps, fundadors del Taller Gavins, els quals són especialistes en la construcció i el manteniment de les figures d'imatgeria.

Ja arribats a la dècada del 2000, es va proposar recuperar l'Hereu a partir de la creació d'un nou capgròs amb un motlle idèntic a l'anterior. A més, en aquest mil·lenni, concretament a l'any 2008, es celebraria el centenari dels gegants i nans de Torelló, motiu pel qual es va crear un nou cap gros, la Pescallunes, el nom del qual fou escollit per votació popular (veure annex 5, pàg. 7).

1.9. La música i els balls

L'ambient musical és un factor molt important en les celebracions de la cultura popular, ja que és el que ens permet gaudir de la festa. A més, els músics són els subjectes essencials que fan possible que la resta de persones puguin apreciar tot el conjunt de moviments que es realitzen en els balls, perquè les melodies que surten dels seus instruments són l'eix de les danses dels gegants i dels nans. També, cal afegir que el grup de persones que realitzen els balls i les que els visualitzen s'uneixen a través d'aquests i totes elles passen a formar part d'un mateix col·lectiu.

Així doncs, tenint present la importància de la música pel sentiment de col·lectivitat, Sayós i altres (2008) afirmen que a l'any 1998 i amb la petició de la compra dels gegants i llúpies per part de l'ajuntament, el músic i berguedà Ramon Reig va començar a omplir les partitures de les composicions que posteriorment esdevindrien el *Ball de Nans*, el *Ball de Gegants* i el *Ball de Gegants i Nans*. Cal destacar que les peces van estar escrites per a orquestra d'onze instruments perquè a principis de segle XX encara no es disposava dels instruments per a cobla.

Pel que fa a les peces del *Ball de Gegants* i el *Ball de Nans*, podem observar que en la seva composició hi ha elements característics que ens recorden a les melodies de la *Patum de Berga*. Del contrari, el *Ball de Gegants i Nans* té trets que clarament el diferencien de la festa berguedana, essent més original. Tanmateix, però, totes tres composicions mantenen els trets característics i musicals de l'època vuitcentista.

Pel que fa al ritme, aquest ha estat estretament pensat tenint en compte les figures que l'han de ballar i les dimensions i el caliu de la plaça de la vila en època de festa major. Així doncs, del resultat n'ha sorgit un ritme lent que s'adapta perfectament al pas dels gegants. La peça d'*El Ball de Nans* està composta per un ritme binari a cavall de 2/4 i 6/8.

Pel que fa al *Ball de Gegants*, la peça es divideix en dues parts. En la primera el ball comença pla amb un ritme de 3/4 i la segona acaba amb una corrandà, el ritme de la qual és molt més alegre i correspon a un 2/4. I en darrer lloc, el *Ball de Gegants i nans* manté la mateixa estructura que el de *Gegants*, comença pla i acaba amb una corrandà. Al llarg dels anys 50 aquestes peces es van modificar i es van anar adaptant per tal de ser interpretades per la cobla, la qual tenia una sonoritat més potent i més matisada.

A l'any 1983, coincidint amb el 75è aniversari de l'Aplec de Rocaprevera i amb l'estrena d'una nova figura, en Patufet, es va estrenar una altre ball que era titulat el *Ball d'en Patufet*. Aquest es diferenciava dels altres tres balls explicats perquè en ell no hi havia cap discurs musical unitari, sinó que eren quatre melodies enganxades entre elles.

Per commemorar el centenari dels gegants, l'any 2008, es van escriure dues noves composicions. La primera titulada *Els gegants han fet cent anys* i escrita per Xavier Capdevila era una suite que incloïa quatre balls per a cada figura centenària. Així doncs, hi havia el ball de gegants, el de la Jove i l'Hereu, el d'en Patufet i el Cucut i el del Vell i la Vella. Aquesta obra, tal i com va dir el compositor, va ser escrita per tal de donar protagonisme als personatges. I la segona composició, anomenada el *Ball dels Centenaris*, es va realitzar per introduir les gralles en les músiques que acompanyaven els gegants.

Pel que fa als instruments, el primer grup de grallers es fa formar al 1995 i va debutar l'any següent. La seva formació prové de la reivindicació que la colla gegantera feu a mitjans dels anys 80, ja que quan realitzava les sortides fora del municipi no comptaven amb acompanyament musical. Anys més tard el grup es va dissoldre i el 2001 es fa formar un darrer grup, compostat per vint gralles i cinc caixes, el qual és vigent a l'actualitat (Sayós i altres, 2008).

1.10. Balls dels gegants i nans

Els balls que a continuació s'expliquen són els que han permès la unió d'un grup de persones interessades en el món geganter. A través d'aquests balls i dels seus passos, podem observar que el sentiment de pertinença a un col·lectiu és potencialment elevat, ja que cada persona és indispensable per tal que la peça musical es pugui dansar correctament.

- *Ball de Nans*

Segons ens expliquen Sayós i altres (2008), aquesta dansa està dividida en tres parts o moviments. Els protagonistes són els capgrossos i els gegant repeteixen els moviments dels nans sense moure's de lloc. En la primera part, l'encarregat d'iniciar el ball és en Patufet Petit, que avança saltant al galop entre dues fileres encarades de capgrossos, que piquen de mans seguint el ritme de la música. Es col·loca davant dels gegants que resten quietes (veure annex 6, pàg. 8) (Fig. 1). A continuació, les dues fileres es creuen i canvien de lloc, mentre els gegants fan una volta sobre ells mateixos (Fig. 2). Després en Patufet Petit torna al seu lloc i la resta de figures fan el mateix.

En el segon moviment els caps avancen fins al centre de l'espai i saluden amb una reverència la seva parella, que es troba a l'altra fila, reculen (Fig. 3) i es tornen a creuar, repeteixen aquesta seqüència fins que tornen al punt inicial. El Rei Moro i la Pubilla de Puigbacó fan el mateix.

El darrer moviment és un molinet. Les parelles es troben al centre, s'agafen la mà dreta i volten en el sentit de les agulles del rellotge, mentre el gegant i la geganta fan dues voltes sobre ells mateixos en sentits oposats (Fig. 4). El ball acaba amb una salutació de les figures masculines i femenines.

- *Ball de Gegants*

Seguint amb Sayós i altres (2008), la composició d'aquesta dansa consta de dues parts. Les figures es col·loquen en dues fileres però en aquest cas mirant endavant, d'esquena als gegants, excepte en Patufet Gran i la Pubilla, que se situen al mig de les dues fileres, l'un davant de l'altra.

En la primera part del ball, aquestes dues figures i els dos gegants són els que estan en moviment, mentre que la resta de caps es queden al seu lloc ballant el pas de punt pla creuat i fent mitja volta cada setze compassos. Els gegants avancen pel mig de les dues fileres amb el mateix pas de punt pla creuat, quan arriben al final s'intercanvien el lloc, pugen per l'altre cantó, es tornen a canviar i queden en la posició inicial. Mentre els gegants executen la primera part del ball, en Patufet Gran fa una volta a l'entorn de la Pubilla, que es manté al seu lloc – entre la Vella i el Vell-, i a continuació és la Pubilla qui gira al voltant d'en Patufet Gran – situat entre la Jove i el Cuiner (veure annex 7, pàg. 9) (Fig. 5 i 6).

En la segona part del ball els gegants donen voltes sobre si mateixos sense moure's de lloc. La Pubilla i en Patufet Gran giravolten cap un costat i cap a l'altre agafats de les mans i, finalment, al mig de l'espai fan un molinet agafats amb la mà dreta. Al final es deixen anar i saluden juntament amb la resta (Fig. 7).

- *Ball de Gegants i Nans*

En aquest ball, tal i com afirmen Sayós i altres (2008), la posició dels capgrossos varia. Les fileres se situen en el mateix ordre en què es col·loquen en els altres balls, però darrere dels gegants (veure annex 8, pàgs. 10-12) (Fig. 8). El ball es divideix en tres parts. En la primera es mouen els capgrossos i la coreografia es desenvolupa seguint seqüències de vuit compassos. Els primers de posar-se en moviment són els patges que avancen cap endavant, fent el pas de punt creuat, fins que arriben a la meitat de l'espai (Fig. 9). Tot seguit els patges continuen avançant fins al final, mentre el Cuiner i la Jove ho fan un terç. En la següent seqüència els patges es creuen i la resta de parelles segueixen igual (Fig. 10). En els compassos que venen a continuació, els dos patges es tornen a creuar i la resta de figures avancen un quart de l'espai (Fig. 11). En aquest punt, els caps inicien el recorregut en direcció contrària, és a dir, en direcció als gegants (Fig. 12 i 13). Quan els patges arriben altre cop a l'inici, a l'alçada dels gegants canvien de sentit i la resta de caps els segueixen (Fig. 14).

En la segona part del ball, els dos patges fan mitja volta i comencen un recorregut en ziga-zaga per les fileres de capgrossos fins que arriben a davant dels gegants i els saluden (Fig. 15). Els gegants s'alcen i travessen l'espai en línia recta fins a l'altre extrem. Els patges tornen fent ziga-zaga al seu lloc (Fig. 16). Després els patges recullen la parella de la Jove i el Cuiner, tots

quatre fan mitja volta i avancen en una altra ziga-zaga. Els dos gegants es creuen i comencen el mateix recorregut en sentit invers (Fig. 17). Tots els capgrossos fan mitja volta, els patges i la segona parella tornen al seu lloc fent ziga-zaga, mentre els dos gegants arriben al final de l'espai i es tornen a creuar. Els capgrossos, excepte els patges i la segona parella, fan mitja volta (Fig. 18).

En la tercera part, els dos patges, saltant a galop, es creuen i la resta de figures els segueixen fent una cadena, és a dir, s'entrellacen donant-se primer la mà dreta i després l'esquerra. En arribar al final, els patges es tornen a creuar de tal manera que formen una circumferència. Els gegants giren sobre si mateixos, cap a un costat i cap a l'altre (Fig. 19). En patufet gran es col·loca al centre de la rotllana i també gira en el sentit de les agulles del rellotge. La resta de capgrossos s'agafen de les mans, girant primer cap a la dreta amb les mans abaixades i després cap l'esquerra amb les mans enlaire. En Patufet Gran també canvia de sentit i saluda el públic fent pam i pipa (Fig.20).

- Ball d'en *Patufet Petit*

Segons Sayós i altres (2008), en aquest ball totes les figures comencen en dues fileres encarades, com en el *Ball de Nans*, tret d'en Patufet Petit que es posa al mig, entre els dos patges. La dansa es divideix en quatre parts.

A la primera en Patufet Petit, fent el galop, va a saludar totes les figures, començant per les noies. Un cop els ha fet la reverència, els gegants s'alcen i van donant voltes sobre ells mateixos, mentre els caps comencen a saltar al galop (veure annex 9, pàgs. 12-14) (Fig. 21-25).

A la segona part, els caps segueixen els patges fins a l'alçada dels gegants. A continuació, fan un salt doblegant la cama dreta i tornen al punt inicial. Mentre els dos gegants i en Patufet Petit avancen en línia recta fins arribar a l'altre extrem de l'espai. Fan mitja volta i tornen al punt on han començat (Fig. 26).

En la tercera part, els gegants giren sobre ells mateixos, tot canviant de sentit cada vuit compassos. Els capgrossos fan un molinet, per parelles, agafats de la mà dreta. Els dos patges el fan al centre i en Patufet i la Pubilla també (Fig.27). Després canvien de sentit i de mà, en Patufet Petit torna al lloc inicial. Finalment, les figures de cada filera s'agafen de mans i avancen fent el galop de costat, adopten una forma de mitja lluna, es creuen i es canvien de lloc. Els dos extrems – els dos patges – s'agafen de les mans. En Patufet Petit, que ha avançat fins a davant de la resta de caps, els saluda i es gira. Després es repeteix l'acció en sentit contrari perquè la Pubilla i en Patufet també es donin la mà (Fig.28), tot seguit saluden deixats de la mà i posant el genoll dret a terra, excepte en Patufet Petit que es manté dret.

1.11. La Colla Gegantera de Torelló

Tenint present la importància de les figures dels gegants i nans per a la cultura popular i el sentiment de pertinença a un col·lectiu, a través de la organització d'una colla de persones i d'una bona pila d'hores d'assajos, es va crear la colla gegantera, la qual reforça el sentiment de col·lectivitat de totes les persones que fan possible la pervivència d'aquest element cultural. És a dir, la colla és l'instrument que permet unir el públic i els artistes que porten els gegants.

Així doncs, Sayós i altres (2008), ens expliquen que la primera colla gegantera es fa formar als anys 80, però no va ser fins l'any 1997 que es va constituir en associació cultural. Quaranta anys abans, pels vols de 1941-1943, no era gens difícil trobar portadors pels gegants, ja que la seva tasca es veia remunerada. Havent entrat a la postguerra, el nombre de persones que s'oferien per a portar els gegants va augmentar molt més perquè el sou que els pagaven era molt preuat. Ja als anys 90, els portadors dels gegants van demanar un augment econòmic al consistori, però aquest no ho va acceptar. Davant de la negativa, els joves geganters van amenaçar de no fer sortir a ballar els gegants per la Festa Major del poble. La resposta de l'ajuntament en relació al tema va deixar sorpresos als membres de la colla gegantera, ja que doblava el sou als portadors dels gegants.

És característic que durant les cercaviles, la canalla desafii els capgrossos i aquests arrenquin a córrer darrere seu. En cas que atrapin a la quitxalla, aquests reben unes bones estivades d'orella. D'altra banda, els gegants empren el paper cerimoniós de la vetllada mentre passen majestuosament pels carrers de la vila.

Pel que fa als membres de la colla gegantera, cal destacar que fins als anys 90 les noies no en van formar part. Aquest fet va suposar que els integrants de la colla ja no fossin només masculins, sinó que n'hi havia d'ambdós sexes. A partir d'aquest moment, totes les aportacions i idees que els membres de l'associació feien es donaven com a vàlides i es consensuaven entre tots. Així doncs, d'aquest fet en va sorgir un clar exemple: la vestimenta. Els membres de la colla van decidir que tots els integrants anirien vestits iguals, encara que les tasques que desenvolupessin fossin diferents.

Amb la colla gegantera ja constituïda, l'activitat socials dels gegants havia d'augmentar. Així doncs, aquests participaren en diversos actes entre els que en destaquen inauguracions i festes de la mateixa vila, el concurs provincial de Terrassa i les trobades geganteres entre d'altres. De totes aquestes participacions anteriorment esmentades, les figures han esdevingut símbols torellonencs, arribant a celebrar el centenari l'any 2008.

1.12. Els gegants a l'escola

Ja amb el sentiment de col·lectivitat ben definit i un cop estudiada la importància del que significa tenir gegants per a una comunitat, les escoles s'hi han afegit creant les seves pròpies colles per tal de fer créixer, encara més, aquest sentit i donar importància al conjunt de persones que en formen part. És per aquest motiu que els gegants han passat a formar part de les institucions escolars i han permès que els infants s'uneixin i s'identifiquen com a un col·lectiu.

D'aquesta manera, la tradició gegantera és ben present a qualsevol punt de Catalunya i és així com ha arribat fins a les nostres aules. Des dels més grans fins als més petits, els gegants han format part de la vida de l'escola. A través dels blogs escolars, hem pogut constatar que aquestes figures han nascut de les mans de petits artistes que habiten espais de plàstica. Així doncs, un exemple en són els gegants de l'escola Sant Pere Claver del Poble Sec, els quals foren construïts pels alumnes de sisè per a regalar-los als alumnes de cicle inicial al llarg del curs 2013-2014. Aquest projecte de creació va sorgir a partir del nom de l'aula dels més menuts, els quals es deien Gegants i Capgrossos. A més, el procés de treball que van seguir va ser llarg i intens, però els resultats obtinguts han estat magnífics. D'aquesta manera, i mitjançant les arts plàstiques, l'escola ha pogut apropar i fer participis als seus alumnes d'una tradició cultural.

Una altra escola que és particip del món geganter és l'Escola Angeleta Ferrer a Mataró, la qual amb l'engrescament d'un grup de pares, la coordinació del professorat i el suport d'un mestre artesà va elaborar una geganta, durant el curs 2005-2006, que representa la comunitat educativa. Aquesta participa en totes les activitats que es fan al barri i és un membre més de l'escola.

I finalment, el cas de l'escola de Jungfrau, a Badalona, ens remet a la tradició gegantera perquè molts pocs anys després que el centre es posés en funcionament ja tenia els seus primers gegants, construïts a l'any 1973 pels alumnes de l'escola i la mestra de plàstica. A mesura que els anys han anat passant, els gegants s'han anat renovant i se n'han fet de nous per commemorar els diversos aniversaris de les instal·lacions educatives. Així és que a partir d'aquests exemples podem observar que els gegants és un tradició que inclou a tota la comunitat, des dels més petits fins als més grans.

Pel que fa a la comarca d'Osona, a través dels blogs escolars també hem pogut comprovar que hi ha un bon nombre d'escoles que tenen gegants o els treballen a través d'un projecte educatiu. Un exemple d'aquestes en són les escoles Santa Caterina, al 2014, i Guillem de

Mont-Rodón, durant el curs 1996-1997, a Vic; l'escola Pia de Moià a l'any 2011 i l'escola Abat Oliva de Sant Hipòlit de Voltregà a l'any 2006, entre d'altres.

Si ens centrem en el municipi de Torelló, utilitzat per a fer la investigació, i veient la repercussió que aquestes figures tenien al poble, les escoles de Torelló van decidir crear els seus propis gegants i capgrossos. Així doncs, en el llibre que es va publicar pel centenari dels gegants al poble, anomenat *Gegants i Nans de Torelló. Cent anys de balls i festa*, Sayós i altres (2008) ens diuen que a l'any 1989 l'escola Sagrats Cors va encarregar al taller Gavins les següents figures: la Mallorquina, el Pescallunes, en Fortià i la Mariona, per commemorar el cinquantenari de l'arribada de la congregació a Torelló (veure annex 10, pàg.15).

Amb motiu del centenari, el CEIP Fortià Solà va incorporar sis noves figures a les que ja tenia. Els més petits del centre van construir dos nens, en Fortià i la Maria de Rocaprevera, mentre que els de cycle inicial van moldejar un drac, una princesa i un rei inspirant-se en la llegenda de Sant Jordi. També, el centenari es va treballar al CEIP Vall del Ges d'on en va néixer la Clara, una rateta confeccionada pels alumnes d'infantil. Els alumnes de primària van elaborar una imatge per classe, essent el resultat el següent: la Montserrat, una vampiressa, en Pep, un capgròs del país de les coloraines, l'Orellut, en Cap d'Ou, en Quinquet i en Gargamel (veure annex 10, pàgs.15-16).

La Marta i en Mata són els gegantons que l'escola CEIP Marta Mata va confeccionar per a celebrar el centenari i, al mateix temps, el primer any de vida de l'escola. I finalment, els alumnes de l'escola Rocaprevera van construir dos gegants i nou capgrossos. Els primers van rebre el nom de Feliu de Malianta i Maria de l'Espona i el segons els van anomenar Galtones, Trenetes, Corbató, Llacet, Rínxols, Roqueta, Caputxeta Vermella, Tocanassos i Porguet. Cal esmentar que el nom de cada capgròs surt de les característiques físiques, de personalitat o vestuari que porten (veure annex 10, pàgs. 16-17) (Sayós i altres, 2008).

2. Fonamentació metodològica

A continuació s'exposa tot el procés que s'ha seguit per a realitzar la recerca, tenint en compte la finalitat i els objectius que es persegueixen, així com la utilització de tres instruments de recollida de dades i el processament d'aquestes.

2.1. Pregunta de recerca i objectius de l'estudi

La pregunta que s'ha plantejat per a realitzar un estudi de recerca és la següent: "Quina importància tenen les figures d'imatgeria, concretament els gegants, en el marc de la cultura popular a l'escola?"

Així doncs, els objectius que es proposen per a desenvolupar la investigació són els següents:

- Descriure i analitzar com és treballa la temàtica gegantera a les escoles de Torelló.
- Detallar quin és el grau d'implicació de les escoles referent a la cultura popular.

En el següent apartat s'explica quin ha estat el paradigma i el mètode escollits per a desenvolupar aquest estudi de recerca.

2.2. Paradigma i mètode de recerca

El paradigma d'una recerca correspon a l'enfocament des del qual es realitza l'estudi d'investigació. Un cop aquest ja ha estat emmarcat dins d'un paradigma concret, s'ha de tenir presents els objectius, la metodologia i el treball de camp que s'utilitzarà per tal que aquests tinguin coherència amb l'enfocament que s'ha realitzat prèviament. És a dir, el fet d'escollir un determinat paradigma és el que ens marcarà com es recullen, s'organitzen i s'analitzen les dades en relació a la pregunta de recerca.

Aquesta investigació s'emmarca dins del paradigma interpretatiu, ja que l'investigador és subjectiu i interpreta les diferents mirades que percep sobre el fenomen que està transcorrent. A més, les interpretacions que es donen poden ajudar al docent a ser participatiu, de forma més activa, en la utilització de certes metodologies que permetran entendre més bé el fenomen educatiu que es pretén o s'està treballant.

Si fem referència a la metodologia escollida, aquesta correspon a l'estudi de cas, el qual es defineix com a mètode d'investigació qualitativa que és utilitzat per comprendre en profunditat

la realitat social i educativa. Segons Yin (1989), citat a Ruiz (1999), l'estudi de cas consisteix en realitzar una descripció i anàlisi detallades d'unitats socials o entitats educatives úniques. I per Stake (1998), citat a Ruiz (1999), és l'estudi de la particularitat i complexitat d'un cas singular, per arribar a comprendre la seva activitat en circumstàncies concretes.

A més, Yin (1989) distingeix tres tipus d'objectius diferents que orienten els estudis de cas: l'exploratori, els resultats del qual poden ser utilitzats com a base per a formular preguntes d'investigació; el descriptiu, que intenta descriure el que passa en un cas particular i l'explicatiu que facilita la interpretació de les estratègies i processos que apareixen en un esdeveniment o fenomen específic. Així doncs, el que s'ha utilitzat per a portar a terme la investigació ha estat el descriptiu perquè s'ha analitzat el que passava en un cas concret. També, Pérez Serrano (1994), citat a Ruiz (1999), ens diu que un estudi de cas és descriptiu perquè té com a producte final una rica descripció d'un individu o esdeveniment de tipus qualitatiu.

D'altra banda, Montero i León (2002), citats a Ruiz (1999), van definir cinc fases mitjançant les quals es podria portar a terme un estudi de cas. Aquestes són les següents:

1. La selecció i definició del cas
2. L'elaboració d'una llista de preguntes
3. La localització de les fonts de dades
4. L'anàlisi i la interpretació
5. L'elaboració de l'informe final

Cal destacar, que l'estructura que s'ha utilitzat per a realitzar la investigació s'ha basat en les fases que hi ha exposades prèviament, les quals han permès fer una bona recollida de dades per a després realitzar l'anàlisi i el redactat de l'informe final.

2.3. Instruments de recollida de dades

Els instruments que s'han escollit per a realitzar la investigació han estat les entrevistes, el grup de discussió i les produccions. Aquests han estat seleccionats perquè m'han ajudat a respondre la pregunta de recerca. Com que la investigació s'emmarca en el paradigma interpretatiu, s'ha de considerar importat l'ús de dades qualitatives ja que aquestes ens aporten informacions rellevants i significatives en relació a la qüestió plantejada. A continuació s'exposa un quadre resum dels instruments utilitzats:

Instruments de recollida de dades	
Grup de discussió (GD)	Realitzat amb 6 alumnes de l'etapa de parvulari: 2 alumnes de P-3 2 alumnes de P-4 2 alumnes de P-5
Entrevistes	Realitzades a tres mestres d'Educació Infantil: 1 mestra de l'escola Vall del Ges (Torelló) 1 mestra de l'escola Fortià Solà (Torelló) 1 mestra de l'escola Sagrats Cors (Torelló)
Observació participant	Realitzada els dies 10, 17 i 24 de febrer de 2016

Taula1: quadre dels instruments de recollida de dades

2.3.1. Grup de discussió

El GD és una tècnica de recollida de dades utilitzada en les investigacions de caràcter qualitatiu, atès que consisteix en analitzar un conjunt d'entre 5 i 10 persones i el seu discurs. En el diàleg que aquestes realitzen, es debaten i s'exposen les seves idees i opinions que tenen sobre un determinat tema, el qual és objecte d'estudi. El GD té per objectiu que els participants produeixen un discurs, el qual després permeti, a l'investigador, analitzar-lo i extrauran unes conclusions relacionades amb el tema d'estudi.

Per tal de desenvolupar aquesta eina, en primer lloc vaig definir el tipus de persones que serien seleccionades. En aquest cas, havien de ser dos infants de cada curs de l'etapa de parvulari. Aquests havien de representar la diversitat cultura que hi ha a l'escola. El punt feble de la realització del GD va ser que els participants es coneixien entre ells perquè tots assisteixen a la mateixa escola i en aquest tipus d'instrument és recomanable que els participants siguin desconeguts. En segon lloc, vaig elaborar el guió dels temes que es tractarien. Aquests corresponen a l'estètica i funcionalitat dels gegants i al seu hàbitat.

Dins la primera dimensió hi havia dos subtemes: el tipus de vestimenta que llueixen els gegants i la representació o funcionalitat dels atributs que duen a les mans. I en la segona dimensió hi trobem plasmats els següents subtemes: el tipus de vida que duen i el lloc on viuen. En tercer i quart lloc, hi va haver la planificació i realització de trobada en la qual es van exposar els temes als infants i aquests van debatre'ls (veure annex 11, pàgs. 18-19).

Respecte a l'espai i el material utilitzat, la discussió es va realitzar a la sala de mestres i es va gravar a través d'un recurs digital, un mòbil. La decisió de fer-ho en aquest espai va estar presa tenint en compte els possibles factors que podien suposar distraccions en el desenvolupament de la discussió, com ara sorolls o distraccions visuals. El procés de discussió va comptar amb una estructura establerta, la qual començava amb la presentació de la temàtica, la discussió dels temes proposats i una breu conclusió amb el resum de les idees exposades. En cinquè i sisè lloc, era el torn de transcriure la gravació que s'havia realitzat i un cop va estar feta, es va poder realitzar l'anàlisi en profunditat.

2.3.2. Entrevistes

L'entrevista és una tècnica que ens permet obtenir informació de forma oral i personalitzada, en relació als esdeveniments viscuts i aspectes relacionats amb l'entrevistat, és a dir, les creences, els valors, les opinions, les actituds emmarcades en la situació que s'està estudiant. A més, forma part de la investigació qualitativa, a través de la qual obtenim informació amb identitat pròpia, la qual pot ser complementada amb l'observació participant i els grups de discussió. Tanmateix, podem diferenciar les entrevistes segons la seva estructura o el moment de la realització. Pel que fa a les primeres, aquestes poden ser estructurades, semiestructurades i no estructurades, i pel que fa a les darreres poden ser inicials, de desenvolupament i finals.

Tenint en compte el tipus d'entrevistes que m'agradaria realitzar en el meu treball de final de grau, podríem definir les entrevistes semiestructurades com aquelles que sorgeixen d'un guió on es destaca la informació més rellevant que es vol obtenir, d'aquesta manera les preguntes es poden plantejar de forma més oberta i es poden obtenir més matisos en relació a la informació que l'entrevistat està facilitant. D'altra banda, però, l'entrevistador ha de mantenir una actitud d'escolta activa, ja que pot aprofitar les respostes de l'entrevistat per obtenir informació més precisa i detallada o bé pot aprofitar ocasions que es generen, les quals permetran obtenir informació d'uns altres temes que no s'havien plantejat en el guió inicial.

Així doncs, per tal de desenvolupar aquest instrument, en un primer moment, es van escriure un conjunt de preguntes que es pretenia fer als docents de les escoles. Les qüestions que s'hi plantejaven eren relacionades amb la pregunta i els objectius inicials de la recerca (veure annex 12, pàg. 20). En segon lloc, es va sol·licitar la col·laboració de totes les escoles de Torelló per a realitzar les entrevistes, de les quals només van accedir-hi tres: l'escola Vall del Ges, l'escola Fortià Solà i l'escola Sagrats Cors. Un cop ja estava establert el contacte amb les escoles, es va portat a terme la planificació i realització de les entrevistes amb els docents i, finalment, es va transcriure tota la informació que s'havia obtingut. Cal destacar que les entrevistes que estaven planificades responien a una estructura que permetia incorporar noves preguntes, però degut a la planificació i estructuració que els docents en van fer, no hi va haver

cap altra pregunta per incorporar. Cal esmentar, que les mestres havien acordat al claustre quina seria la resposta que es donaria a cada pregunta. I finalment, un cop ja s'ha acabat la transcripció anteriorment esmentada, s'ha analitzat amb profunditat les tres entrevistes realitzades.

El motiu que les dues escoles restants van donar per tal de no realitzar les entrevistes era per una falta de temps, ja que argumentaven que el segon trimestre, espai de temps en el que es realitzarien les entrevistes, era molt curt i tenien molta feina. Analitzant aquest motiu, des del meu punt de vista, penso que pot ser degut a la primerenca celebració del carnestoltes, ja que va ser a la primera setmana de febrer, i a la conseqüent celebració de la quaresma i la mona. Una altra suposició que faig es basa en què aquestes dues escoles podrien considerar que com que ja es treballa la temàtica en certes dates de l'any, només es parla de les figures quan apareixen, ja que la resta de l'any consideren que l'essència d'aquestes ja està en l'ambient de l'escola. Aquesta darrera suposició, però, em va sobtar perquè si a la teoria són escoles que promouen els gegants com a elements culturals i festius, per què no podrien atendre una entrevista que els seria molt fàcil de contestar i no els portaria gaire temps?. L'única resposta que he pogut donar a la pregunta, i no sé si és la correcta, és que amb "l'excusa" que al poble es viu molt tota la celebració del carnaval i el volum de feina que comporta, no han volgut destinar temps en realitzar una entrevista i aquest l'han invertit en tots els preparatius de les festes.

2.3.3. Observació participant

L'observació participant és una tècnica de recollida de dades en què l'investigador s'integra en l'espai de la comunitat observada, participant en major o menor grau en les activitats de la situació social estudiada. La finalitat d'aquest tipus d'observació és produir dades per un projecte d'investigació, de manera que l'investigador també observa des de fora de l'escena. Així doncs, el grau de participació que s'ha escollit correspon al de participació passiva, el qual permet tenir presència a l'escena però intervenir el menor nombre de vegades possible per tal de no alterar tot el procés que es segueix.

Per tant, per tal de desenvolupar aquest instrument vaig desenvolupar dues fases. La primera d'elles correspon a la tria del material que s'utilitzaria per a realitzar l'observació amb els infants. Aquest consta de retallables amb les imatges dels gegants (veure annex 13, pàg.21). A continuació, en la segona fase es van realitzar les observacions pertinents i només es va intervenir en el moment de donar-los el material o mostrar-los el que havien de fer. En el moment de portar a terme l'observació, l'investigador comptava amb una taula on hi havia els ítems més destacats, els quals eren subjecte de l'estudi. Aquests corresponien a la identificació de la figura que tenien: si era un gegant o un nan, a la vestimenta que portaven i a la identificació del nom amb la figura d'imatgeria que corresponia.

Les observacions es van realitzar en tres sessions diferents. Aquestes es van portar a terme en una aula que permetia que els infants estiguessin concentrats en el procés i no es poguessin distreure. Els factors que podrien alterar el procés d'observació es van tenir en compte a l'hora d'escollir el lloc on es realitzarien les observacions per tal que aquestes fossin modificades per factors externs. I finalment, es va poder extraure una conclusió del procés que els infants havien seguit per a realitzar la proposta que se'ls feia (veure annex 14, pàgs. 22-25).

2.4. Procés de categorització

Per tal d'analitzar el conjunt de dades obtingudes amb els instruments de recollida de dades, ha estat necessari elaborar uns ítems o categories que han permès classificar la informació obtinguda. Aquestes categories han estat elaborades amb un mètode artesanal, és a dir, no s'han realitzat automàticament a través d'un ordinador, sinó que s'han realitzat manualment. En primer lloc, per tal d'elaborar-les, vaig pensar uns ítems provisionals abans de llegir totes les lectures per a poder realitzar el treball. Aquestes primeres categories es basaven en els eixos de treball de la recerca. D'altra banda, em vaig adonar que conforme anava avançant la meua investigació aquests eixos estaven dividits en més apartats.

Així doncs, el procés de categorització final va quedar dividit de la següent manera: la cultura popular i els gegants com a categories principals i dins d'aquestes hi havia, com a subcategories, el símbol d'identitat, els motius de la importància de la cultura popular, els elements més adequats per aproximar la cultura als infants i la finalitat de treballar la cultura popular a l'escola fent referència a la primera categoria. Pel que fa a la segona categoria, aquesta comptava amb les subcategories següents: la importància dels gegants a l'escola, la temàtica gegantera, els aprenentatges que aporten les figures d'imatgeria als infants i els valors que transmeten els gegants.

Arribat el moment de fer el buidatge de les dades, primerament vaig fer una lectura general de tots els documents dels quals n'extrauria la informació, anotant-m'hi les coses que em suggerien cada bloc. En segon lloc, vaig tornar a fer una llegida més acurada en la qual tenia presents els ítems que havia establert. Prèviament, abans de realitzar aquesta lectura, vaig elaborar una llegenda, amb colors, que em permetessin identificar millor cada categoria que necessitava. Així doncs, mentre feia la llegida més acurada vaig poder marcar amb colors la informació que corresponia a cada ítem.

Cal tenir present que algunes de les categories establertes es degraden en subcategories, aquestes són un aspecte a considerar ja que ens permeten obtenir tots els matisos de la informació que estem buscant per a després analitzar-la amb més detall. A més, s'ha de tenir en compte que aquestes subcategories han de ser flexibles perquè al llarg de la investigació

poden anar variant, com és el que m'ha passat. A mesura que anava realitzant el procés de categorització les subcategories han anat canviant. Així doncs, un cop ja tenia tota la informació subratllada amb els diferents colors, vaig refer les categories per tal que aquestes s'adequessin a la informació que s'havia obtingut. En relació a la pregunta de recerca, aquestes categories volen donar resposta al fet de determinar què suposa que un col·lectiu tingui figures d'imatgeria (veure annex 15, pàgs. 26-27).

Un cop elaborades les categories i realitzat el buidatge dels tres instruments de recollida de dades, va ser el moment de portar a terme la triangulació. És a dir, vaig posar en comú la informació que havia obtingut de les tres eines de recollida de dades per tal de poder classificar la informació obtinguda. Tanmateix, a través de la triangulació he pogut analitzar les dades per conèixer el grau d'importància que dóna la comunitat educativa a la cultura popular i a un dels seus elements, els gegants.

3. Estudi de cas: Les escoles de Torelló

Aquest apartat està compost de dos subapartats. El primer d'ells fa referència a la contextualització de les escoles que han participat en la investigació i el segon fa referència a l'anàlisi de les dades. Aquest darrer està dividit en funció de les categories que s'han establert.

3.1. Contextualització

La recerca que s'havia de portar a terme per tal de poder desenvolupar el treball contemplava la col·laboració de les cinc escoles de Torelló: l'escola Vall del Ges, Dr. Fortià Solà, Sagrats Cors, Rocaprevera i Marta Mata. En el moment de començar la investigació només es va comptar amb la col·laboració de les tres primeres, essent de caràcter públic les primeres i privat la darrera.

Així doncs, l'escola Sagrats cors de Torelló parteix d'una concepció cristiana de l'home i el món que l'envolta. El centre resta obert i en constant comunicació amb la realitat plural de la societat que l'envolta. També, es defineixen com una escola compromesa amb la realitat cultural catalana, el coneixement de la qual consideren un pas previ i necessari per obrir-se a la diversitat de cultures i entorns propis del món actual.

Pel que fa a l'escola Dr. Fortià Solà, es defineix com a centre acollidor, basat en l'escola inclusiva i de qualitat per a tots els seus alumnes. La metodologia que utilitzen està basada en els principis d'escola activa, participativa, oberta i plural. A més, entén la col·laboració i la cooperació com a eines bàsiques per aconseguir l'èxit en els objectius que es plantegen.

I en darrer lloc, l'escola Vall del Ges es defineix amb els següents trets d'identitat: escola pluralista i democràtica, coeducativa, catalana, integrada al barri i a l'entorn, escola verda, metodològicament activa i inclusiva. Prioritzen donar a l'alumnat una formació integral, on es treballin valors com l'esforç, el respecte, la solidaritat, entre d'altres.

Cal esmentar que la darrera escola explicada és el centre on es va realitzar el període de Pràctiques III, el qual es va aprofitar per a realitzar-hi les observacions participants i el grup de discussió. L'escola Vall del Ges compta amb una sola línia per curs i essent 61 infants al parvulari durant el curs 2015-2016. Aquest fet va permetre que el grup de discussió i les observacions és realitzessin amb un total de 6 infants, dos de cada aula. Finalment, pel que fa a les entrevistes, es va comptar amb la col·laboració de mestres de parvulari de les tres escoles que van participar en la investigació.

3.2. Anàlisi de dades

A continuació s'exposa el resultat de la triangulació que s'ha realitzat amb la informació obtinguda a través dels tres tipus d'eines de recollida de dades utilitzades, el marc teòric i l'opinió personal. Aquesta es fragmenta en dues categories i aquestes en quatre subcategories més.

a) Categoria I : Cultura Popular

- Símbol d'identitat

Els experts ens diuen que el símbol d'identitat d'un territori es forja a través del vincle entre la imatge i els valors de tots els col·lectius que formen part de la comunitat. Per tal que aquest sigui possible, també afirmen que hi ha d'haver un interès per les dinàmiques d'innovació que integren la festa i la tradició com a elements essencials per tot el conjunt de masses que en participa.

D'altra banda, al llarg de les entrevistes, les observacions i el grup de discussió, m'he adonat que totes elles mantenen un punt comú. Aquest correspon a l'entesa de la cultura popular com a recurs per arrelar-se a un poble i entendre les seves tradicions i costums.

Així doncs, els adults són qui transmeten aquest sentiment d'identitat als més petits al mateix temps que els fan participants del que significa. Tanmateix, els infants són conscients que hi ha certes imatges o personatges que formen part de la cultura popular i tenen un significat pel poble.

Tenint en compte la opinió dels experts i la informació obtinguda a través de les eines de recerca, penso que per tal que un territori pugui tenir el seu propi símbol d'identitat és necessària la participació de la ciutadania en les festes i tradicions que s'organitzen, ja que d'aquesta manera la població se les pot anar fent seves i, al mateix temps, l'arrelen en el municipi on es porta a terme.

- Motius de la importància de la cultura popular

Els motius que han estat més destacats i que s'han obtingut a partir de la recollida de dades han estat la identificació del poble a través d'elements propers o figures, les quals permeten als ciutadans formar part de la cultura popular, al mateix temps que permeten conèixer les costums de cada indret.

Pels infants, conèixer aquestes figures els ajuda a entendre més bé la història del poble i els permet aproximar-se i gaudir de les celebracions que s'hi fan. A més, els personatges actuen com a lligam entre els més petits i el lloc on viuen, així doncs, els ajuden a sentir-se part d'un indret.

D'altra banda, Gairín i altres (1990) ens diuen que la festa popular adquireix la necessitat de projectar-se a l'exterior perquè esdevé un esdeveniment social en el que el seu objectiu és la participació de tota la comunitat. Així doncs, els costums col·lectius són aquells que omplen de vida els pobles i ciutats i donen importància a la vida dels ciutadans que hi habiten. És a dir, per tal que aquests es puguin portar a terme s'han de reunir els tres motius bàsics perquè succeeixin les festes populars: motiu de festa, de reunió de persones i d'activitats festives.

En relació a l'opinió de Gairín i a la informació obtinguda, des del meu punt de vista penso que les festes populars formen part de l'imaginari col·lectiu, milloren les relacions socials i potencien la creativitat de les persones. Mitjançant aquests tres elements es pot aconseguir que les festes i tradicions populars perdurin al llarg dels anys.

- Elements més adequats per aproximar la cultura als infants

Segons els entesos en el tema, els elements que es consideren essencials per a realitzar una aproximació són la festa i la tradició. A més, els experts aposten per utilitzar aquesta temàtica com a centre d'interès a les aules des d'on es treballen diferents continguts.

Així doncs, afegint-ho a la opinió que tenen els experts i, a través de les entrevistes, són les figures dels gegants o d'altres personatges de la cultura popular, les cançons i les danses els elements que ens permeten elaborar un projecte per aproximar la cultura als més menuts. En el cas dels gegants s'hi fa especial èmfasi perquè la població de Torelló compte amb un recorregut força ampli dels seus gegants. És per aquest motiu que totes les escoles tenen les seves pròpies figures d'imatgeria i poden proporcionar l'experiència de ser el protagonista, de portar-les o ballar amb elles a tots els infants.

A més, pel que fa a les cançons i danses, les escoles les utilitzen com a recurs per aproximar aquests elements tant característics. Així doncs, quan els infants treballen les cançons dels gegants, els resulten fàcilment identificables amb un tipus determinat de figura i de festa.

En relació a les aportacions exposades, considero que utilitzar els elements més propers, pels infants, són els que facilitaran que aquests puguin formar part de la cultura que els envolta i els serà de gran estímul treballar amb figures, cançons o danses que els resulten fàcilment identificables o conegudes.

- Finalitat de treballar la cultura popular a l'escola

Els autors ens expliquen que l'escola ha estat un mitjà clau per mantenir vives i potenciar tot tipus d'activitats culturals i populars que donen sentit a la identitat del territori perquè en ella es fa una recerca de les nostres arrels i s'adquireix el compromís de recuperar la cultura col·lectiva.

D'altra banda, mentre l'escola exerceix aquest rol, no pot oblidar-se, a més del caire lúdic i reivindicatiu, el valor intrínsec d'aquestes manifestacions com a elements socialitzadors i com a font de continguts instructius, en definitiva, el seu valor educatiu.

Així doncs, a través de les eines de recerca s'ha observat que el valor educatiu rau en la preservació de la cultura i de les seves costums. A més, permet marcar el calendari natural a través de les estacions de l'any i apropar l'escola al carrer. Aquest darrer fet es considera necessari ja que els centres educatius intervenen com a mitjà de transmissió i permeten que els infants escolaritzats tinguin consciència del temps en que es realitza cada tradició i els assegurin la celebració dels esdeveniments més rellevants, com per exemple la castanyada o el carnestoltes, els qual també formen part de la cultura popular.

En definitiva, i tenint present el perquè de treballar la cultura a l'escola, penso que a través de les institucions educatives es pot fer arribar als infants el sentit d'identitat del territori així com fer-los participants del compromís que existeix entre ells i la importància de mantenir viva la cultura, ja que requereix de la implicació de tots els col·lectius per tal que pugui sobreviure any rere any. A més, a través de la realització i participació dels esdeveniments, els infants comencen a entendre com està estructurat el calendari i inicien el coneixement del que significa el pas del temps.

b) Categoria II : Els gegants

- Importància dels gegants a l'escola

Els autors exposats en el marc teòric consideren que tenir figures d'imatgeria a l'escola és un element essencial per a potenciar els orígens de les persones que en formen part, al mateix temps que els consideren com un mitjà d'unió entre tot el col·lectiu.

Amb les dades obtingudes, hem pogut conèixer que en funció de l'escola el significat dels gegants varia. És a dir, en la gran majoria de les escoles on s'ha realitzat l'entrevista, els gegants es consideren importants perquè són un element que cohesiona l'alumnat i formen part del projecte de centre. D'altra banda, en una de les escoles que s'ha entrevistat, s'utilitza

els gegants com a element recordatori de l'origen del centre, com és el cas de l'escola Sagrats Cors, ja que prové d'una congregació religiosa de Ses Illes.

A través de la realització del marc teòric i contemplant les visions i opinions dels autors, he arribat a la conclusió que la significació de tenir elements d'imatgeria a l'escola rau en les formes de treballar dins de la comunitat, ja que aquestes han de ser cohesionades i cooperatives, al mateix temps que recorden els orígens d'on prové cada persona o centre.

- El perquè de treballar els gegants

Pel que fa aquesta subcategoria, la informació que s'ha obtingut al llarg de les tres entrevistes és totalment unitària, ja que tots els centres educatius treballen la temàtica a l'inici de curs perquè a Torelló té lloc la celebració de la festa de Rocaprevera.

D'altra banda, els centres han destacat que al llarg del curs es recorden les figures dels gegants en moments molt puntuals i que solen anar relacionats amb motius de festa. Un exemple n'és la diada de Sant Jordi, la setmana cultural o el dia de final de curs. Del contrari, totes estan d'acord que el període en que més es treballen és a l'inici de curs.

No obstant això, Soler (2001) afirma que amb la democràcia, la nissaga gegantera ha anat recobrant les llibertats d'expressió i avui en dia, la majoria de gegants llueixen l'escut de la ciutat o el nom del poble d'on provenen i és per aquest motiu que són una viva representació de la ciutadania. També afegeix que els gegants són un fet que inclou a tota la comunitat i són per aquests dos motius que considera que realitzar un treball sobre els gegants a l'escola és una bona manera d'aprendre i conèixer el significat que tenen per una determinada regió.

Així doncs, respectant l'opinió de Soler i la informació obtinguda, personalment considero que treballar els gegants a l'escola com a projecte permet que els infants coneguin la importància d'aquestes figures d'imatgeria i sàpiguen que el seu valor cultural és important pels habitants d'un territori.

- Aprenentatges que aporten les figures d'imatgeria als infants

Tal i com ja s'ha esmentat anteriorment, segons els experts, les figures d'imatgeria potencien l'adquisició i el coneixement dels orígens d'un territori i de la seva cultura a través de les tradicions i festes que s'hi celebren.

D'altra banda, la utilització de les figures d'imatgeria, a nivell educatiu, permeten que els infants potenciïn la seva imaginació, a través del llenguatge plàstic i musical. També els permet realitzar una aproximació de l'entorn social al qual pertanyen mentre adquireixen el sentiment

de formar part d'un col·lectiu. A més, es consideren aprenentatges el fet de superar les pors que els suposen les figures de grans dimensions i entendre els elements populars com a propis amb els que poden començar a crear-se el propi sentiment d'identitat.

En definitiva, considero que el conjunt d'aprenentatges que aporten les figures d'imatgeria són un instrument que permet als infants anar creixent com a persones i els proporciona unes habilitats que utilitzaran com a eines per a superar obstacles i aconseguir els objectius que es proposin.

- Valors que transmeten els gegants

Els valors que més ressalten, en el buidatge dels tres instruments de recollida de dades són el treball cooperatiu i col·laboratiu per tal de poder formar part d'un grup. Al mateix temps que es consideren importants factors com la diversitat, la tolerància i el respecte cap als integrats d'aquests col·lectius.

D'altra banda, els entesos consideren que a més del caire lúdic i reivindicatiu que es dona a les figures dels gegants, el valor intrínsec d'aquests com a element socialitzador i com a font de continguts instructius, són els que ens permeten afirmar que el valor general d'aquestes figures és educatiu.

Al llarg de la informació obtinguda i de la opinió dels experts, penso que el conjunt de valors que transmeten els gegants ajuden a la persona a desenvolupar-se com a individu d'una determinada cultura, les arrels de la qual es troben en un territori habitat per un col·lectiu singular.

4. Conclusions finals

L'apartat de conclusions que s'exposa a continuació conté diferents parts. La primera d'elles fa referència a la resposta que es dona a la pregunta de recerca, després d'haver realitzat tot el procés d'investigació. En la segona part s'hi descriu el grau d'assoliment dels objectius proposats i en la tercera s'hi expliquen les limitacions amb les que ha comptat la recerca.

4.1. Resposta a la pregunta de recerca

Donant resposta a la pregunta de recerca plantejada inicialment, és a dir, "quina importància tenen les figures d'imatgeria, concretament els gegants, en el marc de la cultura popular a l'escola?" aquesta investigació em demostra que la resposta de la pregunta rau en la preservació de la cultura popular i tradicional dels pobles, a través de la qual els infants es poden arrelar i forjar el sentiment de pertànyer a un col·lectiu d'un indret determinat. Al mateix temps que les figures d'imatgeria, com els gegants, s'utilitzen com a mitjà per apropar als infants el coneixement d'aquest tipus de celebracions de caire més festiu.

Si ens fixem en el marc de l'escola, els centres educatius desenvolupen la funció transmissora per tal de fer arribar a tots els infants escolaritzats el coneixement de les tradicions que marquen el calendari natural d'un poble. Al mateix temps que es potencia el treball des de diferents perspectives, les quals permeten l'assoliment del conjunt de valors que ens aporten els gegants, com per exemple la cooperació o el respecte.

En quant a l'adquisició dels valors citats anteriorment, els infants són conscients del significat de cadascun d'ells i tenen la noció del que suposa, per a cada individu, el fet de ser respectat, admès en un col·lectiu, cooperar amb la resta de companys, etc. Tots aquests valors, fan que els més petits puguin anar entenen que el més important és sentir que hi ha altres persones que et fan costat i que tots els integrant dels grup tenen un únic objectiu de fer de la cultura popular i tradicional un element festiu amb el que puguin passar bons moments i puguin gaudir d'un territori que se'l fan seu, és a dir, la seva fita consisteix en que cada integrant del col·lectiu se senti com un més, les opinions i reflexions del qual són valorades amb la mateixa importància que les de la resta de persones que conformen el grup.

Cal esmentar que a l'escollir la població de Torelló per a realitzar la investigació, també ha ajudat a donar resposta a la pregunta inicialment plantejada. Des d'un primer moment, vaig pensar que la temàtica gegantera es treballava amb molta complexitat i molt a fons perquè era la institució escolar qui permetia que tots els infants poguessin conèixer aquest determinat col·lectiu. Però després d'haver realitzat la recerca, el més sorprenent de tot el procés és saber que només es dediquen les setmanes de l'inici de curs a treballar aquestes figures d'imatgeria.

Aquest fet és produït perquè al llarg de l'any escolar, els infants van veient les figures i molts d'ells formen part de la colla gegantera. En definitiva, l'escola és un dels factors que permet que les tradicions populars i culturals encara, avui en dia, es mantinguin vives.

A més, el fet que ja hem esmentat anteriorment i que fa referència al treball dels gegants a les escoles, es veu minimitzat només en ocasions puntuals perquè durant la resta de l'any, els infants ja perceben el sentit de formar part d'un grup a través de les colles que hi ha a les escoles. També és important destacar que la majoria dels infants escolaritzats al municipi torellonenc formen part d'associacions o colles que mantenen viu l'esperit cultural del poble, al mateix temps que fan que cada any sigui possible realitzar tot el conjunt d'actes entorn dels gegants, per exemple al llarg de la Festa Major, o altres esdeveniments com és el Carnestoltes. Els infants participen, a l'igual que els seus pares, en totes aquestes posades en escena que es realitzen al llarg del calendari natural. És per aquest fet que en les poques ocasions que l'escola fa referència als gegants, als infants ja els serveix per a recordar i saber que cadascú d'ells pertany a un col·lectiu del poble.

4.2. Grau d'assoliment dels objectius

En aquest apartat es concreta i es descriu quin ha estat el grau d'assoliment dels objectius proposats. Així doncs, el primer objectiu correspon a "descriure i analitzar com és treballa la temàtica gegantera a les escoles de Torelló". Des del meu punt de vista, penso que aquesta fita s'ha assolit amb força totalitat i s'ha realitzat a través de les entrevistes, de les observacions i del grup de discussió. Aquestes eines m'han permès evidenciar diferents metodologies que utilitzen les escoles per a treballar els gegants. Un exemple n'ha estat el material retallable utilitzat en les observacions amb el qual he comprovat una de les maneres que permeten als infants adquirir els aprenentatges relacionats amb la confecció de les figures d'imatgeria, els gegants.

El segon ítem plantejat "detallar quin és el grau d'implicació de les escoles referent a la cultura popular", considero que també s'ha assolit amb força totalitat perquè mitjançant les entrevistes realitzades amb docents dels diferents centres educatius de Torelló, he pogut comprovar que el grau d'implicació és força elevat, tot i que podrien considerar treballar la temàtica com un projecte. És a dir, la sensació que percebo referent a aquesta temàtica es basa en que les escoles només treballen els gegants en dates molt puntuals i penso que seria interessant realitzar un projecte més extens que permetés als infants conèixer-los més a fons. D'altra banda, també entenc que les escoles decideixin treballar-ho a l'inic de curs perquè és l'època en què hi ha una celebració i les figures dels gegants són considerades com a imatges festives.

Cal esmentar que l'assoliment total dels objectius no s'ha pogut realitzar perquè la proposta d'investigació estava pensada per realitzar en les cinc escoles que hi ha al municipi de Torelló.

El fet que només tres d'elles responguessin i participessin en la investigació hem va fer plantejar la següent qüestió: per què hi ha escoles que van acceptar i per què d'altres no? La resposta a aquesta pregunta pot ser molt senzilla o molt complicada. Pot anar des d'un "no teníem temps o no ens interessava" fins a un "per raons internes del centre s'ha decidit no participar e les entrevistes. En definitiva, la veritable resposta només la sabrà l'escola perquè és qui ha decidit no participar. Després d'haver-me plantejat aquest pregunto, hem vaig adonar que la no col·laboració d'aquests centres educatius ha condicionat resultat final fent que aquest sigui diferent de l'esperat i ha provocat que l'assoliment total dels objectius no s'hagi pogut realitzar. D'altra banda, però, si emmarquem els objectius plantejats en l'inici de la investigació en les escoles que sí que es van oferir i van contestant les entrevistes, podem afirmar que els objectiu s'han complert i s'han assolit al cent per cent.

4.3. Limitacions

En iniciar el procés d'investigació d'una determinada temàtica, em vaig adonar que podria ser un exercici molt enriquidor de fer, però d'altra banda comportava una sèrie de riscos i confusions que podien determinar el caràcter que adoptaria la recerca.

La primera confusió va aparèixer quan havia de presentar la proposta que volia realitzar per a portar a terme la investigació. En un primer moment tenia molt clar que la temàtica que volia treballar estava emmarcada en la cultura popular, però no sabia quin element agafar com referència per a poder estirar el fil. Va ser gràcies a les classes i una tutoria realitzada amb un professor especialista en patrimoni cultural, en Joan Callarissa, quan vaig veure clar que el fil que havia de seguir contemplava les figures dels gegants.

Un cop ja tenia molt ben decidida la temàtica que investigaria, va arribar el moment d'escollir una pregunta que fos l'inici de la recerca. Per tal de triar-la vaig escriure una primera llista, de la qual no n'hi havia cap que m'acabés d'agradar. Però va ser a mitja lectura d'un conte que tractava de cultura popular quan em va venir la inspiració i vaig redactar la que seria la pregunta final.

Amb la investigació ja en marxa, vaig tornar a tenir un xoc quan de la totalitat d'escoles que volia entrevistar només vaig poder-ho realitzar amb tres. Aquest fet em va portar a replantejar-me si la focalització de la recerca era la més adequada o no, però després d'haver portat a terme la primera entrevista, una tutoria amb el tutor i analitzar quins eren els motius que donaven les escoles per a no participar en la investigació vaig decidir que el camí que seguia era el correcte, ja que els arguments que donaven les escoles no eren del tot reals, sinó que els utilitzaven com a excusa per a no participar.

En penúltim lloc, l'última limitació fa referència a l'àmbit del mètode utilitzat, ja que en un primer moment es volia que fos una recerca-acció, la qual s'hagués portat a terme en període de pràctiques, però per motius de l'escola i per la celebració del centenari geganter, anys enrere, el centre va fer la petició de realitzar una temàtica diferent per a les pràctiques III, deixant uns espais de temps per a poder realitzar el grup de discussió i les observacions participants.

Si ens deturem a pensar que la proposta de les pràctiques III, hagués estat acceptada per l'escola, el resultat final de la recerca hagués estat totalment diferent perquè a través del mètode de recerca-acció, jo com a investigadora hagués pogut conèixer i aprofundir molt més bé altres aspectes relacionats amb el món geganter i que requerien estar portats a la pràctica amb infants.

Tot i tenint en compte la negativa de l'escola i considerant com a factor principal el fet que a l'any 2008 fos el centenari geganter i que les escoles realitzessin un projecte anual relacionat amb els gegants, s'ha considerat que la realització de la investigació a través d'una altra mirada ha estat un element enriquidor perquè a permès desenvolupar un enfoc diferent a l'inicial.

I finalment, amb la realització d'aquest treball he pogut iniciar el meu procés d'investigació atenent que qualsevol recerca és viva i canviant. A més, un bon investigador ha de ser flexible i adaptar-se als aspectes que sorgeixin i que comportin un canvi, al mateix temps que ha de ser capaç de prendre decisions per poder continuar amb el procés de recerca.

5. Bibliografia

5.1. Llibres

BISQUERRA, Rafael (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: Editorial La Muralla.

CARBÓ, Amadeu; SERÉS, Antoni (1997). *Corpus. "Un passeig per la història i per la festa"*. Tarragona: Editorial El Mèdol.

COLOMER, Jaume (1983). *Festes populars de Catalunya*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

GAÍRIN, Joaquin; IBAÑEZ, Ramon; ORTEGA, Ramiro; TUA, Lúdia (1983). *Fiestas Populares en la escuela*. Madrid: Editorial Humanitas.

GAÍRIN, Joaquin; IBAÑEZ, Ramon; ORTEGA, Ramiro; PEIRON, Maria Llum (1989). *Festes i tradicions a l'escola (Primavera-Estiu)*. Barcelona: Ediciones CEAC.

GAÍRIN, Joaquin; IBAÑEZ, Ramon; ORTEGA, Ramiro; PEIRON, Maria Llum (1990). *Festes i tradicions a l'escola (Tardor-Hivern)*. Barcelona: Ediciones CEAC.

GRAU, Jan (1990). *Ball de gegants*. Barcelona: Edita Caixa de Barcelona, Obra Social i Associació de Geganters.

QUINTANAL, José; GARCIA, Begoña (2012). *Fundamentos básicos de metodología de investigación educativa*. Madrid: Editorial CCS.

RUIZ, Jose Ignacio (1999). *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Edita Universidad de Deusto.

SAYÓS, Rosa; PEIX, Natàlia; SOLDEVILA, Elisabet; JULIÀ, Núria; MONTANYÀ, Núria; RICO, Guillem (2008). *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*. Torelló: Edita Colla gegantera de Torelló, Comissió del Centenari dels Gegants de Torelló.

SOLER, Joan (2001). *Cultura Popular Tradicional*. Barcelona: Editorial Pòrtic.

SOLER, Joan (1986). *Festes tradicions de Catalunya*. Barcelona: Edita Martín Casanovas.

TORRENTS, Jacint (1999). *Gegants i caps de Llúpia. "La tradició gegantera a Vic"*. Vic: Edita Ajuntament de Vic.

5.2. Articles

BUXÓ, Maria Jesús; TOUS, Meritxell (2002). "<<Gegants>> y <<Capgrossos>>: la concreció artesanal del imaginari". *Narria*, Núm. 97-98-99-100, p. 55-61.

5.3. Webs

AMPA ESCOLA PIA (2011). Bateig dels gegants. [en línia]: Moià: Blog escolar. <<http://www.ampaescolapublica.moia.cat/?cat=146>> [Consulta: 5 de maig de 2016].

CARBÓ, Amadeu (2000). Gegants a Catalunya. [en línia]: *La supervivència d'un element festiu*. Barcelona: Mediateca Festes.< <http://www.festes.org/arxius/ponenciagegantscatalunya.pdf>> [Consulta: 25 de novembre de 2015].

ESCOLA ANGELETA FERRER (2006). Galaneta... I si fem un gegant. [en línia]: Mataró: Blog escolar. <<http://angeletaferrer.org/index.php/galeneta/i-si-fem-un-gegant>> [Consulta: 16 de gener de 2016].

ESCOLA CEIP ABAT OLIVA (2006). Presentació del gegantó. [en línia]: Sant Hipòlit de Voltregà: Blog escolar. <<http://agora.xtec.cat/ceipabatoliba/intranet/index.php>> [Consulta: 5 de maig de 2016].

ESCOLA GUILLEM DE MÓNT-RODON (2012). 40 anys de l'escola. [en línia]: Vic: Blog escolar. <<http://escolaguillem.com/wp-content/uploads/2013/01/40-anys-de-lescola.pdf>> [Consulta: 5 de maig de 2016].

ESCOLA JUNGFRAU (2004). Gegants. [en línia]: Badalona: Blog escolar. <<http://www.xtec.cat/ceipjungfrau/gegants/gegants.htm>> [Consulta: 16 de gener de 2016].

ESCOLA SANT PERE CLAVER DE POBLE SEC (2014). Gegants i capgrossos a l'escola. [en línia]: Barcelona: Blog escolar. <http://www.cccbeducacio.org/ca_ES/web/guest/explorar/-/institut/e_10354> [Consulta: 7 de gener de 2016].

ESCOLA SANTA CATERINA (2014). Bategem la Caterina. [en línia]: Vic: Blog escolar. <<http://escolasantacaterinavic.blogspot.com/>> [Consulta: 5 de maig de 2016].

Gegants i nans a l'escola

La imatgeria festiva a les aules

Annexos

“Treball Final de Grau en Mestra d'Educació Infantil”

Aida Viñas Basagaña

Tutor: Jacint Torrents Buxó

Curs: 2015-2016

Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya

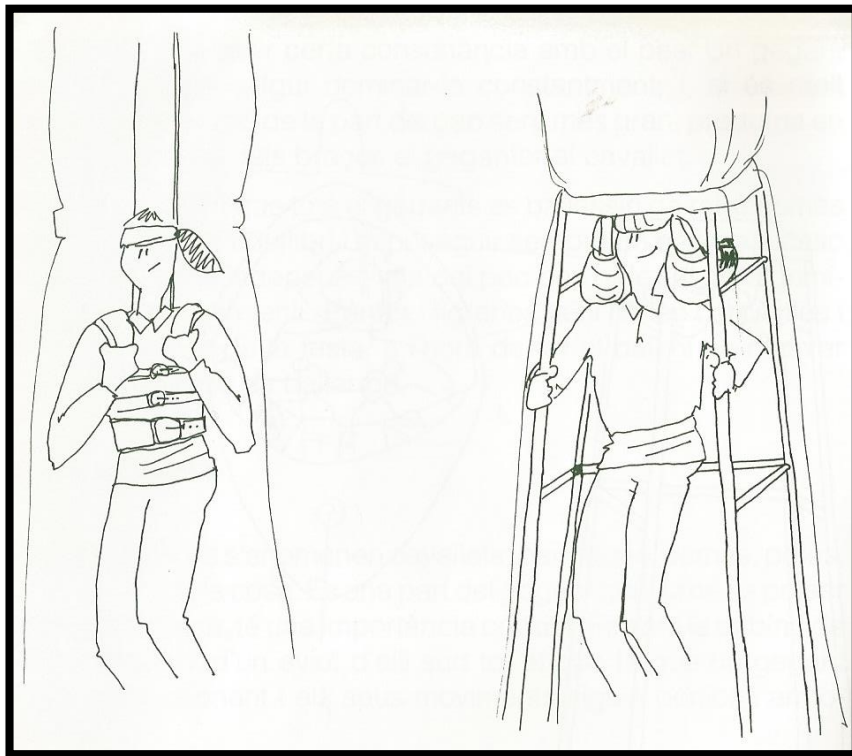
Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Vic, maig de 2016

Índex

Annex 1: Els cavallets.....	3
Annex 2: Elements identificadors d'un/a geganter/a.....	4
Annex 3: Els passos de ball.....	5
Annex 4: La geganta remena el cul.....	6
Annex 5: Gegants i capgrossos	7
Annex 6: Ball de Nans	8
Annex 7: Ball de Gegants	9
Annex 8: Ball de Gegants i Nans	10
Annex 9: Ball d'en Patufet Petit.....	13
Annex 10: Les figures de les escoles.....	15
Annex 11: Preguntes del Grup de Discussió	18
Annex 12: Preguntes de les Entrevistes	20
Annex 13: Retallables dels gegants	21
Annex 14: Observacions Participants	22
Annex 15: Taula de Categorització.....	26

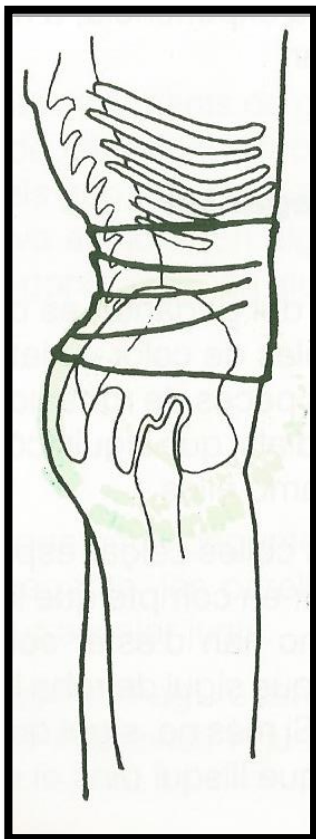
Annex 1: Els cavallets

Els dos tipus de cavallets coneguts són el de motxilla, a l'esquerra, i el de quatre potes, a la dreta.

Font: Imatges extretes del llibre *Ball de gegants*, de Jan Grau (1990).

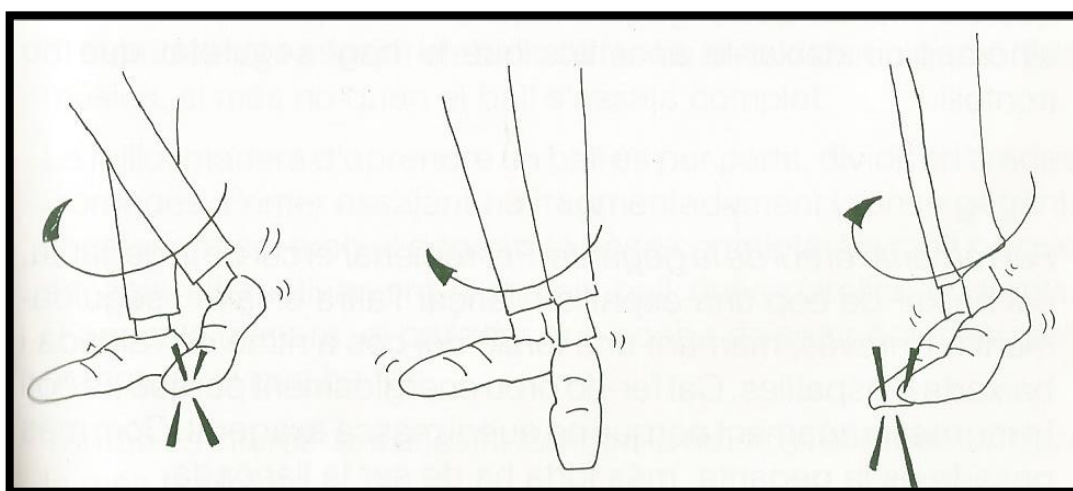
Annex 2: Elements identificadors d'un/a geganter/a

La faixa i el mocador són utilitzats com a element identificador i tenen la funció de recollir la pelvis i les costelles i d'evitar que la suor caigui cara avall.

Font: Imatges extretes del llibre *Ball de gegants*, de Jan Grau (1990).

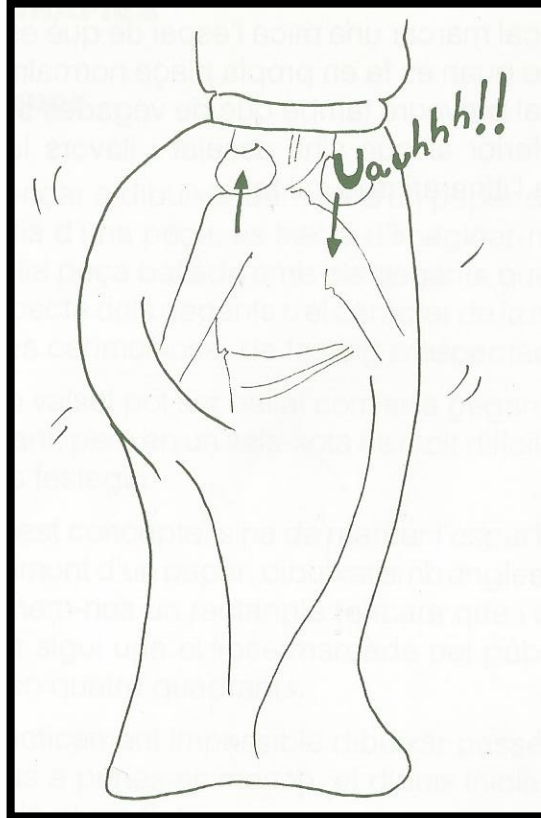
Annex 3: Els passos de ball

Exemples dels tres tipus de moviment per a fer les voltes.

Font: Imatges extretes del llibre *Ball de gegants*, de Jan Grau (1990).

Annex 4: La geganta remena el cul

Imatge que representa el moviment anomenat remenar el cul de la geganta.

Font: Imatges extretes del llibre *Ball de gegants*, de Jan Grau (1990).

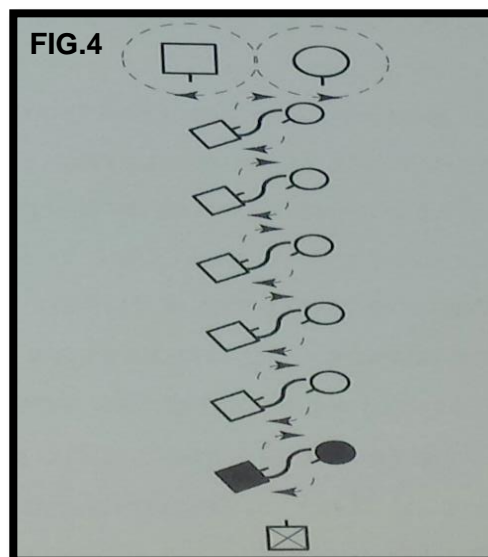
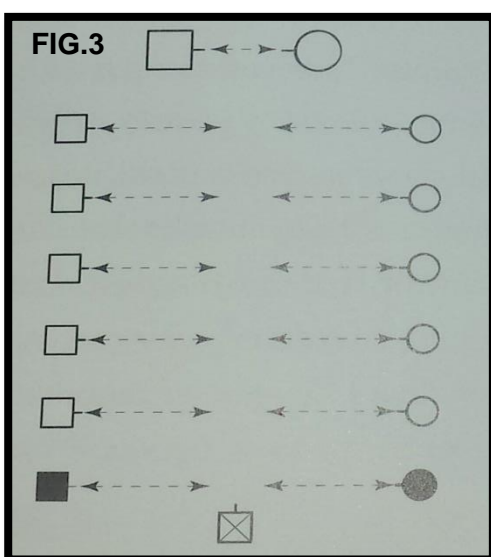
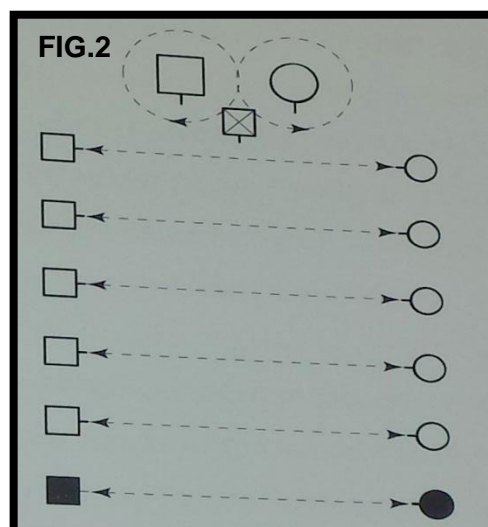
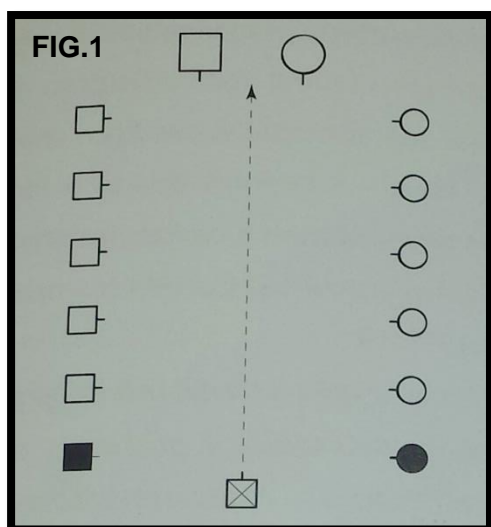
Annex 5: Gegants i capgrossos

Conjunt de figures de la vila de Torelló, al 2008.

Font: Imatge extreta del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

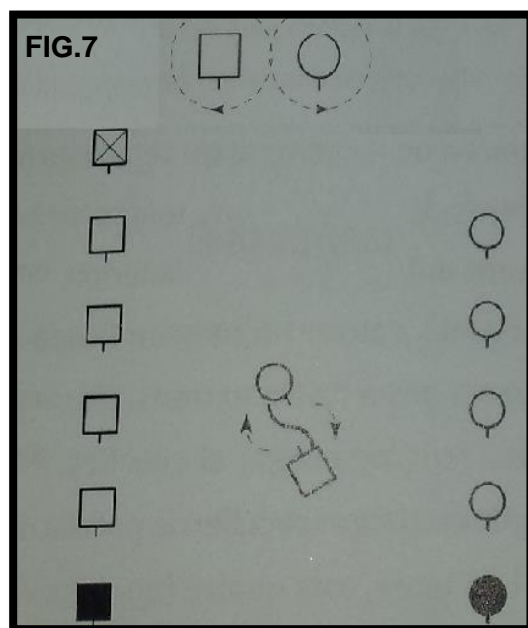
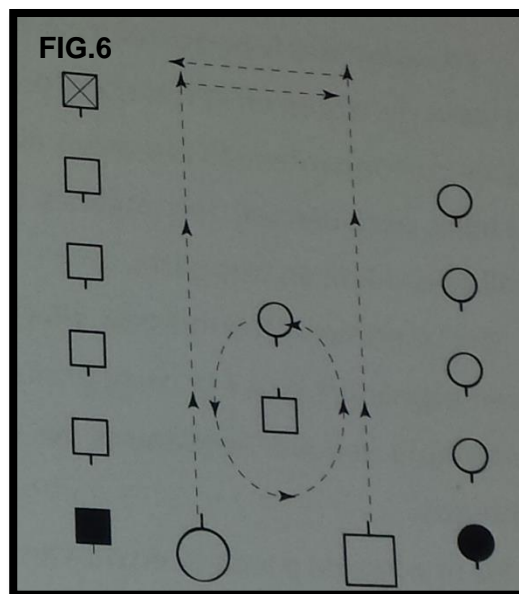
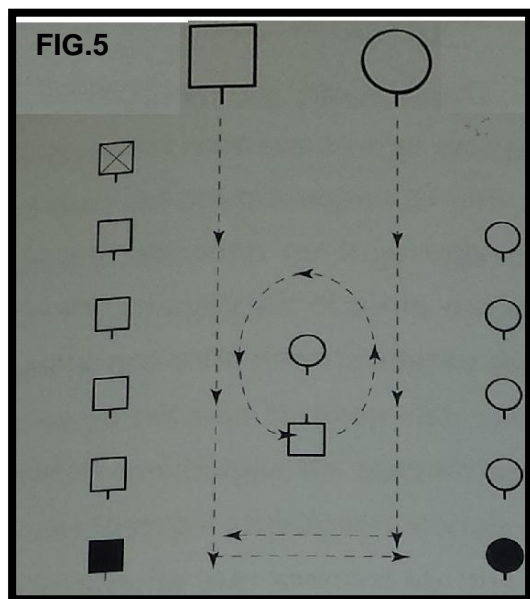
Annex 6: Ball de Nans

Exemplificació de les figures 1-4.

Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

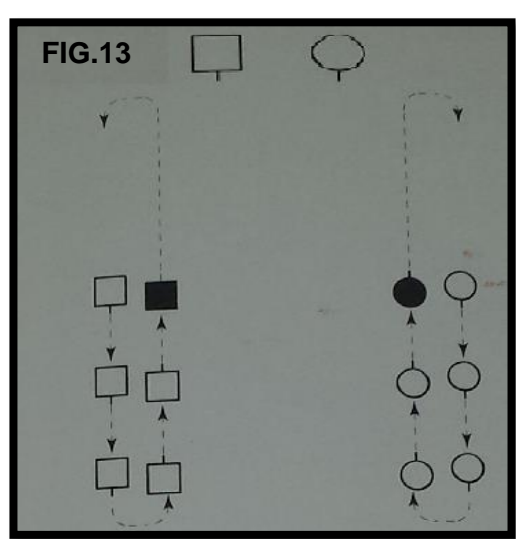
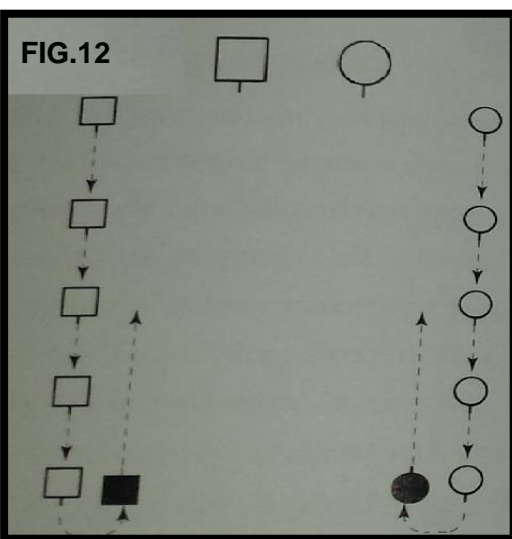
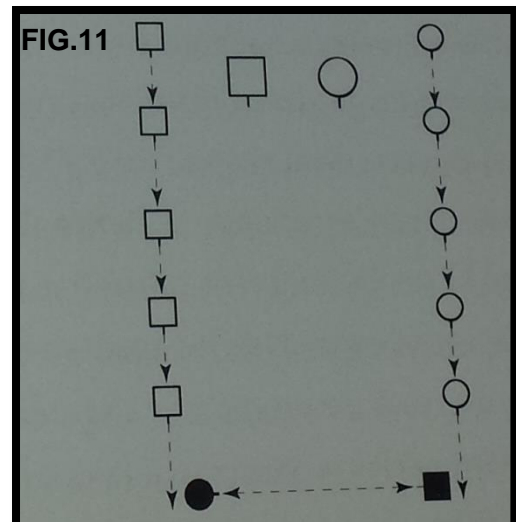
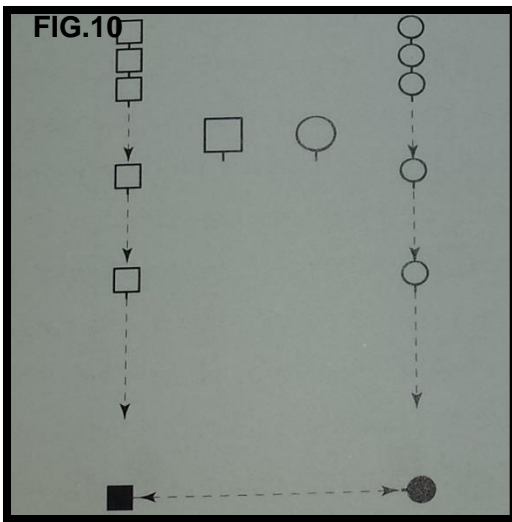
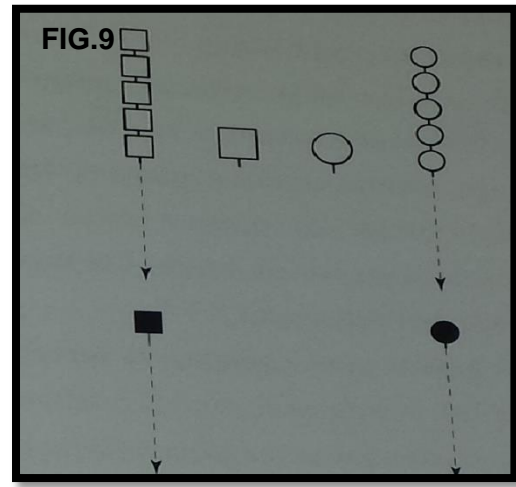
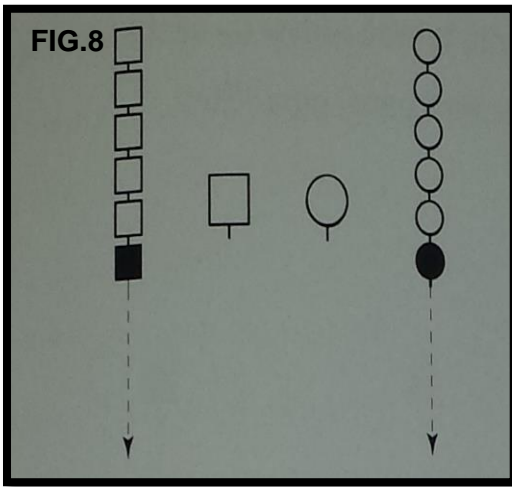
Annex 7: Ball de Gegants

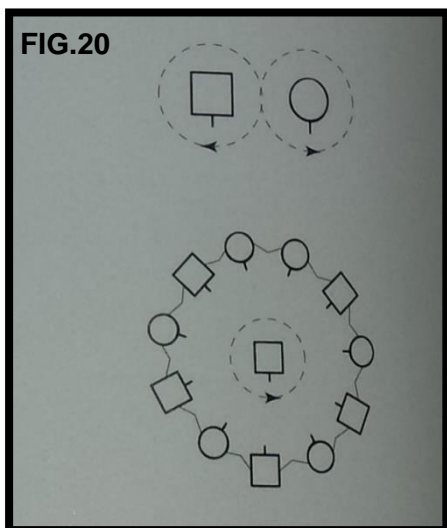
Exemplificació de les figures 5-7.

Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Annex 8: Ball de Gegants i Nans

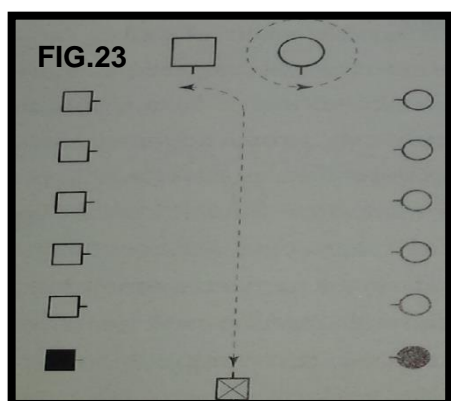
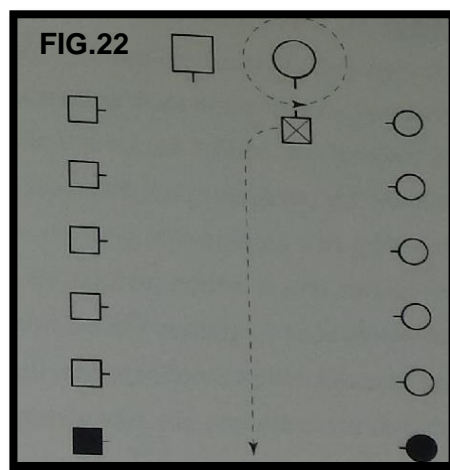
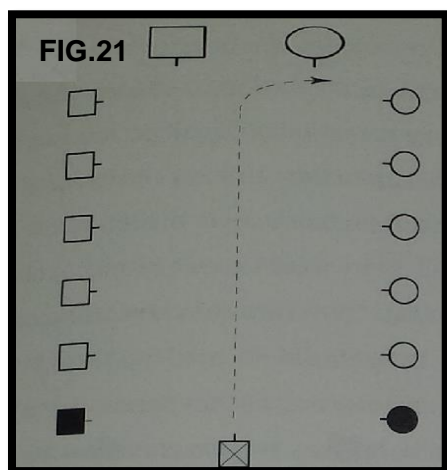
Exemplificació de les figures 8-13. Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Exemplificació de la figura 20.

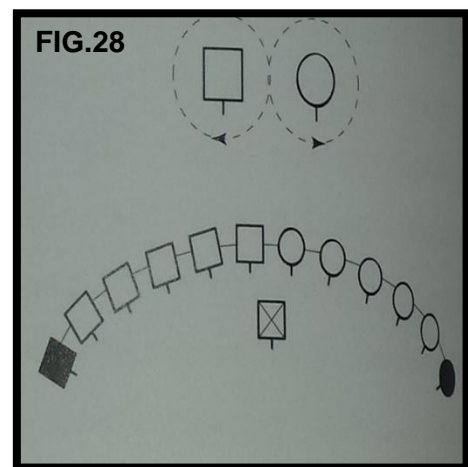
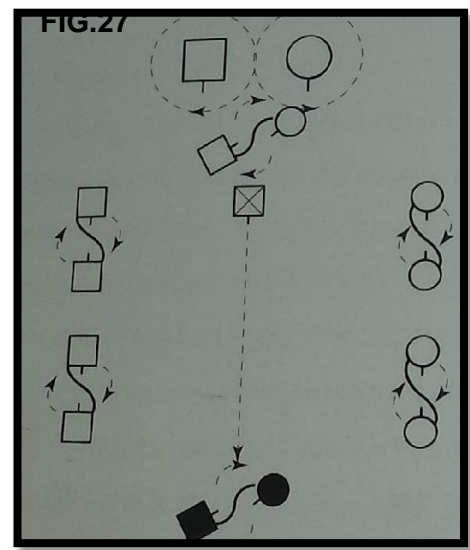
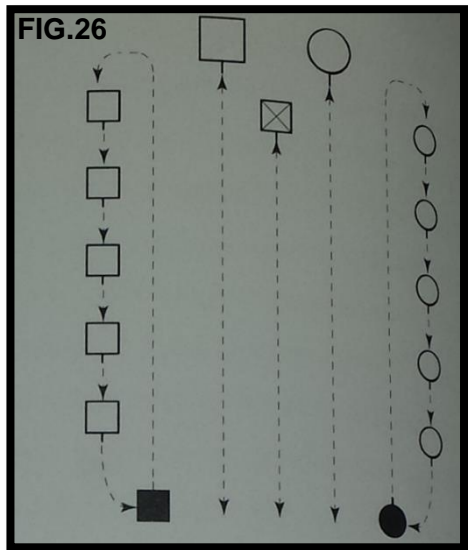
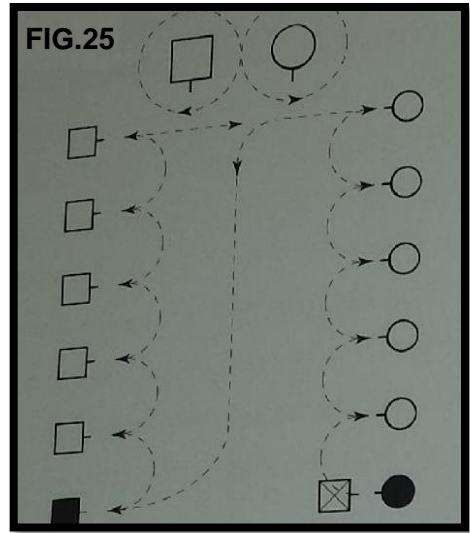
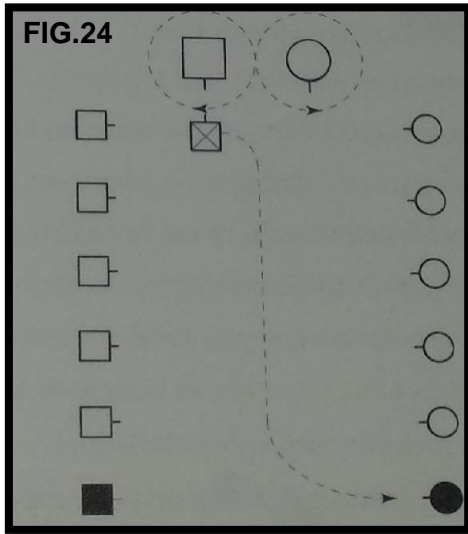
Font: Imatge extreta del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Annex 9: Ball d'en Patufet Petit

Exemplificació de les figures 21-23.

Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Exemplificació de les figures 24-28.

Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Annex 10: Les figures de les escoles

Figures de l'escola Sagrats Cors. D'esquerra a dreta, en Fortià, el Pescallunes, la Mallorquina i la Mariona.

Font: Imatges cedides per l'escola Sagrats Cors.

Figures de l'escola Dr. Fortià Solà. Les imatges fan referència a en Fortià i la Maria de Rocaprevera, el drac i la Princesa, el rei i St. Jordi.

Font: Imatges cedides per l'escola Dr. Fortià Solà.

Figures de l'escola Vall del Ges. D'esquerra a dreta, la Clara, en Gargamel, en Cap d'Ou, en Pep, l'Orellut, en Quinquet i la Montserrat.

Font: Imatges cedides per l'escola Vall del Ges.

Figures de l'escola Marta Mata. D'esquerra a dreta, la Marta i en Mata.

Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Mostra d'algunes de les figures de l'escola Rocaprevera.

Font: Imatges extretes del llibre *Gegants i nans de Torelló: cent anys de balls i festa*, de Rosa Sayós i altres (2008).

Annex 11: Preguntes del Grup de Discussió

1. Com us semblen que són els gegants i les gegantes? Sabeu que són i representen els atributs que porten a les mans?

- A: Els gegants caminen, ballen, són molt alts. Mengen molt i dibuixen. També descansen al sofà amb un coixí. Es dutxen, juguen i dormen.
- M: Els gegants ballen i donen voltes.
- C: Els gegants són molt grans i molt alts.
- P: La roba que porten els gegantes és molt gran perquè ells són molt alts.
- F: L'avi m'ha explicat que els objectes que porten a la mà volen dir una cosa del poble.
- N: Sí, a mi també m'ho va dir, i també em va dir que perquè ballin a sota hi ha una persona.
- *I sabeu què és el que porten els gegants d'aquí a Torelló a les mans ?*
- A: Si, flors
- P: El gegant no porta res, la geganta porta flors.
- C: Però saps que també hi ha uns gegants més petits?
- *Ah sí i aquests qui són?*
- M: Són els fills dels gegants.
- F: Es diuen nans perquè són més petits.
- N: Els nans no tenen cos, ho sabies?
- *I per què no tenen cos?*
- A: Perquè només són per posar al cap.
- F: I també el teu cos és com si fos el seu.

2. On penseu que viuen els gegants? (on dormen, on juguen, què mengen, que fan tipus de vida)

- M: Els gegants tenen una casa a la muntanya i dormen allà dins.
- A: Els gegants viuen a dins d'una cova, ho vaig veure en un conte.
- N: No, viuen tancats en un magatzem.
- C: Els que viuen al magatzem són els del poble, però els màgics viuen a la muntanya.
- F: Sí, perquè tenen poders i quan tenen gana van a agafar un conill i se'l mengen.
- *I els que viuen al poble què mengen?*
- C: No ho sé.
- M: Hi h persones que els hi van a portar el dinar cada dia.
- A: Però i el dia que van de festa qui els hi dona?
- *Què vols dir que van de festa?*

- F: Que hi ha dies que els gegants els posen a dins un carro i després viatgen cap un altre poble.
- P: Sí, jo els vaig acompanyar una vegada i n'hi havia molts.
- A: I després fan un volt pel poble amb música.
- C: I sabeu per què fan aquestes cercaviles?
- M: Sí, per despertar als nens i nenes que dormen.
- N: Perquè hi ha molts gegants i així els podem veure tots.
- P: No home, o fan perquè els gegants puguin ballar i passar-s'ho bé.

Resum del grup de discussió

Així hem quedat que els gegants són molt alts i molt grans i els vestits que porten són molt llargs. Els objectes que porten a les mans tenen un significat i són del poble dels gegants. També, m'heu dit que hi ha uns gegants més petits, que només tenen cap i es diuen nans. I per acabar m'heu dit que els gegants poden viure en coves a la muntanya o en un magatzem a la ciutat. Els que viuen al magatzem fan cercaviles pels pobles perquè la gent els conegui.

Font: Transcripció de les aportacions dels infants del parvulari de l'escola Vall del Ges. La conversa es va enregistrar a través d'un telèfon mòbil.

Annex 12: Preguntes de les Entrevistes

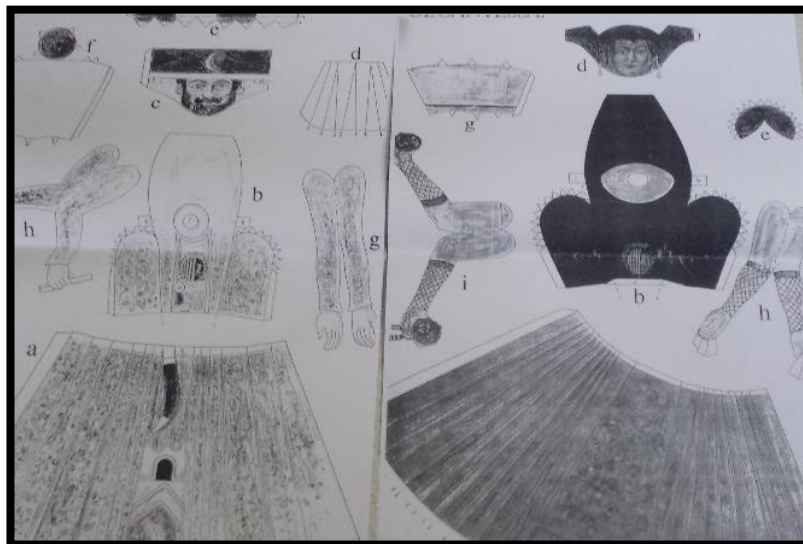
Bloc I: Cultura Popular

1. Tenint en compte que la cultura popular és un símbol d'identificació d'un poble o comunitat, consideres que és important treballar-la a l'escola? Per què?
2. Podries definir els motius pels quals la cultura popular és una temàtica a tractar dins del currículum escolar?
3. Quins elements penses que són els més adequats per aproximar la cultura popular als infants?
4. El fet de treballar la cultura popular a l'escola persegueix una finalitat determinada o simplement es fa perquè s'ha realitzat any rere any? Quina?
5. Quin és el paper que ha de desenvolupar l'escola en relació a la cultura popular?

Bloc II: Gegants

6. Què implica per a l'escola tenir gegants o capgrossos?
7. Dins la programació anual, està contemplat treballar els gegants? Per què? (En cas que sigui afirmatiu) Com ho feu?
8. Quins aprenentatges o beneficis aporten el fet d'aproximar aquestes figures d'imatgeria als infants?
9. Tenint en compte que a les aules hi pot haver multiculturalitat, penses que els gegants poden ser un recurs per a treballar la cultura popular? Per què?
10. Quins valors creus que transmeten les figures dels gegants en la comunitat educativa?

Annex 13: Retallables dels gegants

Mostra dels retallables utilitzats.

Font: Material cedit per l'escola Dr. Fortià Solà.

Annex 14: Observacions Participants

Sessió 1	Dimecres 10 de febrer de 2016
Identificació de la figura que tenen (gegant o nan)	<p>Quan utilitzen els retallables, tenen dificultats per a saber quina peça correspon a cada gegant.</p> <p>Si tenen les peces triades saben muntar les figures correctament.</p> <p>Busquen el vist i plau de l'adult quina han realitzat tot el muntatge.</p> <p>Si utilitzen les peces de fullola o les que estan enganxades amb belcor, els és més fàcil de muntar tota la figura del gegant.</p>
Identificació dels vestits que porta cada figura	<p>Reconeixen els vestits que porta cada gegant a partir del color.</p> <p>Els costa saber quin vestit és de cada nan.</p>
Identificació del gegant o nan amb el nom corresponent	<p>Els noms dels gegants els és molt fàcil d'identificar.</p> <p>Els noms dels nans els resulta més complicat, quan els identifiquen ho fan a partir dels objectes que porten, per exemple "El cuiner porta un gorro blanc."</p>

Valoració de la sessió:

Cal tenir en compte que el material que se'ls ofereix l'han utilitzat abans, però no l'usen sovint. Els infants s'han pres un temps per a familiaritzar-se amb ell. Un cop ja l'han remenat els ha resultat una mica difícil saber quina peça dels retallables corresponia a cada gegant, però si les tenen separades saben muntar la figura correctament.

Per saber quin vestit correspon a cada imatge, s'ajuden dels colors de la roba i per a identificar els noms, tenen petites dificultats amb els noms dels nans, però del contrari els dels gegants els identifiquen amb molta facilitat. Per saber qui és qui, dels nans, s'ajuden dels objectes que porten al cap.

En definitiva, ha estat una sessió de reconeixement del material i podríem definir-la com una primera presa de contacte amb les figures dels gegants i nans.

Sessió 2	Dimecres 17 de febrer de 2016
Identificació de la figura que tenen (gegant o nan)	<p>Molts infants recorden com anaven les figures que estaven impreses en els retallables. Això els ha ajudat a l'hora de muntar les figures.</p> <p>Les imatges que són en les fulloles les munten molt ràpidament.</p> <p>Els costa decidir quin part del cos correspon a cada nan, si els dones tots els nans desmuntats i els demanes que els muntin.</p>
Identificació dels vestits que porta cada figura	<p>Els vestits que porten els nans els reconeixen mitjançant els caps. Es miren quin objecte porten i després escullen el vestit. Fan combinacions que no són les reals però estèticament podrien ser vàlides.</p> <p>Els vestits dels gegants els identifiquen sense cap problema i els hi intercanvien per mirar com els queden.</p>
Identificació del gegant o nan amb el nom corresponent	<p>Els noms dels gegants grans els identifiquen molt ràpidament i saben quin correspon a cadascun.</p> <p>Els noms dels nans, identifiquen aquells que són més clars i deixen pel final els que no saben exactament quin és.</p>

Valoració de la sessió:

La capacitat que tenen els infants per a desmuntar els retallables ha augmentat considerablement. Només els costa decidir quina part correspon al cos de cada nan si els dones totes les peces desmuntades. Per a reconèixer els vestits, utilitzen els caps i en funció de l'objecte que hi hagi en fan la selecció més adequada. Per a identificar els noms de cada personatge, primer posen els que saben i en darrer lloc deixen els que els resulten més difícil.

Respecte de la sessió anterior, els infants ja estant familiaritzats amb el material i els resulta molt més fàcil i còmode d'utilitzar-lo. Utilitzen diferents estratègies que els permeten portar a terme la identificació dels vestits i dels noms.

Sessió 3	Dimecres 24 de febrer de 2016
Identificació de la figura que tenen (gegant o nan)	<p>Els infants tenen tot el material barrejat i ells mateixos han separat els retallables de la fullola i el belcor.</p> <p>Seleccionen les parts que corresponen a cada gegant i ho fan a través d'enganxar gomets al darrera. Per exemple totes les peces del gegant porten un gomet vermell.</p>
Identificació dels vestits que porta cada figura	<p>Els és molt fàcil en el cas dels gegants.</p> <p>Per identificar els nans, utilitzen els colors dels vestits i els objectes que porten el cap. Saben quin correspon a cada un sense problemes.</p>
Identificació del gegant o nan amb el nom corresponent	<p>Identifiquen molt ràpidament el nom de cada gegant.</p> <p>Per identificar el nom dels nans han decidit posar-ho en comú i decidir si tothom hi estava d'acord. Aquest fet els ha permès decidir conjuntament el resultat final.</p> <p>Han identificat el nom de tots els nans correctament.</p>

Valoració de la sessió:

En aquesta darrera sessió els infants els resulta molt fàcil tot el procés d'identificació dels vestits que utilitzen els gegants. Aquest fet és degut a que han pres la iniciativa i han considerat de posar un gomet a cada peça per tal de diferenciar-les de la resta. Així doncs, utilitzen els gomets com a estratègia per a reconèixer quin tros de la figura correspon a cada gegant o nan.

Per tal d'identificar els noms dels nans, que encara els resulta una mica difícil, han decidit de fer-ho en comú; és a dir, entre tots els participants han arribat a la conclusió que un determinat nom pertany a un determinat nan i així han decidit aquells que els resultaven més confusos.

En aquesta última sessió, s'ha pogut observar que els infants han fet una passa de gegant i han trobat noves estructures i estratègies d'aprenentatge per tal d'aconseguir els objectius que se'ls van proposar en la primera sessió.

Annex 15: Taula de Categorització

Categories	Subcategories	Entrevistat 1	Entrevistat 2	Entrevistat 3	Grup de discussió	Observacions participants
		Escola Fortià Solà	Escola Sagrats Cors	Escola Vall del Ges		
Categoria 1 Cultura Popular	Símbol d'identitat	Permet a la gent arrelar-se i integrar-se al poble.	Permet aproximar i fer conèixer les tradicions populars i folklòriques.	Permet arrelar-se al país i conèixer d'on venen les tradicions.	Cada gegant pertany a un poble diferent.	Aproximen la cultura popular als infants.
	Motius de la importància de la cultura popular	Identificació del poble a través de les coses properes i l'aproximació de les costums culturals.	L'escola actua com a transmissora i permet que les infants coneguin diferents tradicions.	Conèixer les tradicions pròpies i mantenir-les.	Identificació de la cultura a través de les figures dels gegants.	Identificació del poble a través de figures que els representen.
	Elements més adequats per aproximar la cultura popular als infants	Els gegants.	Viure experiències sent els infants els protagonistes, imatges dels gegants i treballs plàstics.	Els personatges de la cultura popular, les cançons i les danses.	Els gegants.	Figures dels gegants i nans.
	Finalitat de treballar la cultura popular a l'escola	Marcar el calendari natural, a través de les estacions de l'any, i apropar l'escola al carrer.	Preservar la cultura popular.	Conèixer les tradicions del país.	Conèixer una tradició del país	Preservar la cultura popular i donar importància a les figures d'imatgeria.

Categoria 2 Els gegants	Importància dels gegants a l'escola	Projecte de cooperació entre tots els participants.	Recorden l'origen de l'escola.	Implica que els infants es cohesionin com a grup.	Permet que els infants s'aproximin a les tradicions.	Projecte de cooperació que permet aproximar les tradicions del poble als infants.
	Temàtica gegantera	Es treballa a l'inici del curs, al setembre. Cada curs es treballen aspectes més complexes.	Es treballa a l'inici de curs, al setembre. I en ocasions puntuals.	Es treballa a l'inici de curs, al setembre. I en ocasions puntuals.		Es treballa per tal que els infants coneguin les seves tradicions.
	Aprenentatges que aporten les figures d'imatgeria	Potencien la imaginació i la fantasia dels infants i els fan ser partícips de les festes que se celebren.	Es treballa el coneixement de l'entorn social, el llenguatge plàstic, el musical i els balls.	Superar pors, adquirir el sentiment de pertànyer a un col·lectiu, sentir els elements populars com a propis i crear el sentiment d'identitat.	Desenvolupen la imaginació dels infants, al mateix temps que són partícips de la importància que tenen les tradicions populars i culturals per un país.	Desenvolupament de la imaginació, el coneixement de l'entorn social i la importància dels elements de la cultura popular.
	Valors que transmeten els gegants	Treball cooperatiu i col·laboratiu.	La diversitat, la tolerància, la coordinació i el treball cooperatiu.	Formar part d'un col·lectiu i poder participar en ell.	Cohesió de grup i respecte.	Treball cooperatiu i col·laboratiu, la diversitat i el sentiment de pertànyer a un grup.

